A Kőbányai Önkormányzat ingyenes közéleti havilapja

Kőbányai Hírek

HAVILAP
XXXIII/9. szám
2023. október

Értékálló önkormányzati segítség a rászorulóknak

A rászorulóknak járó karácsonyi vásárlási és a lakhatási támogatás jogosultsági jövedelemhatárát is emelte a Kőbányai Önkormányzat, utóbbival elsősorban az egyedül élő kisnyugdíjasokat védik. Az önkormányzati intézményekben foglalkoztatott pedagógusok pedig januártól számíthatnak illetményük 10 százalékos emelésére. 2. oldal

Innovátorok napja

A mesterséges intelligenciáé volt a főszerep a Bosch és a Richter által szervezett rendezvényen. A hagyományteremtő eseményre az adta az ötletet, hogy más-más évben ugyan, de azonos napon született a két gyáralapító, a német Robert Bosch és a magyar Richter Gedeon, akiknek utódai Kőbányán teremtenek értéket. 7. oldal

Egyéni felelősség, közösségi haszon

Szűréssel gyűlt az adomány a kórháznak

Telt ház volt a Richter Egészségvárosában, ahol számos szűrővizsgálaton lehetett részt venni. A nap végére több mint 17 millió forint adomány gyűlt össze a Budapesti Bajcsy-Zsilinszky Kórháznak. Dr. Óváry Csaba, a kórház főigazgatójának elmondása szerint a kőbányaiak egészségi állapota az adatok és tapasztalatok alapján átlag alatti, éppen ezért kiemelten fontos, hogy a szűrővizsgálatokat komolyan vegye a lakosság. 5. oldal

Bennük van a kraft!

Szintet lépett a Hoptop Sörfőzde, amely nemcsak új főzőházat, de rendezvényközpontot is épített a Maglódi úton. A Monyo pedig az ételmentés forradalmába szállt be, kávébabhéjból készül a magyar kóla. 6. oldal

Vigyázz! Kész? Zöld!

Ökoélménypark várta a legfiatalabb korosztályt a hagyományos Zöld Családi Napon, a Rottenbiller parkban. Idén is a fenntarthatósághoz kapcsolódó ismeretek átadásán volt a hangsúly, de itt adták át a sikeresen pályázóknak a csapadékvízgyűjtő edényeket, komposztálókereteket, madáretetőket is. 11. oldal

Mesélő utca

A Hölgy utca mesélt idén ősszel a X. kerület és Budapest 150 éves születésnapja alkalmából megrendezett Hölgyfeszten. A fesztivál az utca életét idézte fel a 19. és 20. század fordulóján. A sikert látva a város vezetése azt is megfontolja, hogy a kiskközösségek identitását erősítő rendezvényt a többi városrészbe is elvinné a jövőben. 12. oldal

Vár a SzakmaFeszt!

Hagyományteremtő rendezvénnyel debütál az X-GAIN. Kőbányai munkaerőpiaci mustrára várja az érdeklődőket a Kőbányai Önkormányzat és a kerület meghatározó nagyvállalatainak együttműködése. A rendezvény nemcsak karnyújtásnyira kínál álláshelyeket a kerületieknek, de bepillantást enged a helyi munka világának kulisszatitkaiba is.

Diákolimpikonok a KÖSZI színpadán

16. oldal

Értékálló önkormányzati segítség

Értékállóvá tette a rászorulók karácsonyi vásárlási utalványát a képviselő-testület azzal, hogy annak összegét nyolcezerről tízezer forintra emelte. A kétezer forint 25%-os emelést jelent, ami meghaladja az éves átlagos infláció legfrissebb, 16,4%-os mértékét. Karácsonyi utalványban idén is 1600 család részesül az önkormányzati képviselők, illetve a Polgármesteri Hivatal szakdolgozóinak javaslatai alapján. Az önkormányzati rezsitámogatás jogosultsági jövedelemhatárának módosítása az egyedül élő kisnyugdíjasokat védi. Enélkül kiestek volna a támogatotti körből mindazok, akiknek a novemberi nyugdíj-kiegészítéssel 165 ezer forintnál több lesz a járandóságuk. A 185 ezer forintra emelt új pénzügyi plafonnal viszont továbbra is kérhetnek lakhatási hozzájárulást az önkormányzattól.

A bölcsődékben, óvodákban foglalkoztatott diplomás pedagógusok jövő évi bértábláját a testület igazságosabbá tette azzal, hogy minden kategóriában fejleszti 10%-kal a minimális havi illetményt. Az intézkedés nélkül egy tapasztalt pedagógus annyit keresett volna 2024-től, mint egy pályakezdő, mert mint ismert, januártól csak a frissdiplomás pedagógusok „minimálbére" emelkedik 10%-kal, a Pedagógus I. és a Pedagógus II. fokozatba sorolt szakembereké nem, ahogy a mesterpedagógusoké, illetve a kutatótanároké sem.

Nemzeti gyásznap az Új köztemető '48-as parcellájában

Mártírok emléke

„A modern pszichológiában külön szakterületnek számít a gyászmunka, az emberi traumák feldolgozásához nyújtott szakmai segítség" – adott megemlékező beszédében 21. századi szempontot a 19. századi nemzeti trauma értelmezéséhez Radványi Gábor. Az alpolgármester szerint 1849. október 6-a után a bécsi udvar évtizedekre megfosztotta a magyarságot a gyászmunka elvégzésének szabadságától. Ezzel arra utalt, hogy az 1867-es kiegyezésig a „magyar Golgota", ahogy Kossuth nevezte az aradi vesztőhelyet, tabunak számított. A tizenhárom katonai mártírról, a velük egy napon kivégzett miniszterelnökről, Batthyány Lajosról és a későbbi megtorlások során halálba küldött vértanúkról nyilvánosan tilos volt megemlékezni.

A Kőbányai Önkormányzat a hagyományt követve 2023-ban is az Új köztemetőben, az 1848–49-es hősök parcellájánál tartott megemlékezést a nemzeti gyásznapon. Az ott felállított kereszt tövében hagyományosan együtt emlékeztek meg majd koszorúztak a kerület vezetői, a pártok helyi képviselői, valamint civil szervezetei és a kőbányai intézmények képviselői.

Szabályosan parkol a járdán?

KRESZ-kisokos

A KRESZ-kisokos előző részében is a járdán parkolásról esett szó, ám van egy olyan kérdése ennek, amelyről külön is érdemes szólni. A járdán akkor állhatunk meg autónkkal, ha azt jelzőtábla vagy útburkolati jel megengedi. Ám a KRESZ azt is hozzáteszi: legfeljebb a járda felét foglalhatjuk el, és a gyalogosoknak meg kell hagyni 1,5 métert. Fontos mindkét részletszabályt figyelembe venni, hogy miért, ahhoz vegyünk is egy példát. Ha adott egy 6 méter szélességű járda, joggal gondolhatnánk, hogy bármilyen módon parkolhatunk rajta, hiszen megmarad a gyalogosok számára előírt másfél méter. Ez azonban mégsem így van, hiszen csak a járda felét foglalhatjuk el. Vagyis mindkét feltételnek meg kell felelnünk, ha szabályosan akarunk eljárni.

A kerületben ilyen helyszín a Román utca, ahol tábla mellett útburkolati jel is segíti a parkolást. Itt egyszerre látható mindkét említett megoldás. Az Üllői köz területén is találkozhatunk ilyen megoldással, ott a menetirány szerinti jobb oldalon útburkolati jelek határozzák meg a várakozási lehetőségeket. Ha valaki a járda felén túl terjeszkedően parkol, 13 ezer forintos helyszíni bírságot kockáztat.

Azt is fontos újra ismételni, hogy ott, ahol a járdán engedélyezett a megállás, az úttesten tilos, és ezt az előírást a mozgáskorlátozott vezetőknek is be kell tartani!

Lakbérmatek

Október elsejétől változtak a szociális lakbérek a kerületben. A korábban tíz éven át változatlanul hagyott díjak módosításáról még májusban döntött a képviselő-testület, négy hónapot hagyva a Vagyonkezelőnek, hogy a bérlőket értesítse és az új díjakat kiszámolja. A bérleti díjak felülvizsgálatát a többi közt az indokolta, hogy már olyan eset is előfordult, hogy a szociális lakbér egy-egy társasházi lakásban a tulajdonos önkormányzat által fizetendő közös költséget sem érte el, így ez folyamatos veszteséget jelentett a kerületnek. Az új díjak megállapításánál több szempontot is hangsúlyosan vett figyelembe a képviselő-testület. Elsőként azt, hogy a megállapított összegek továbbra is tartalmazzanak lakbértámogatást. Másrészt pedig egy két részből álló díjszabást hoztak létre, hogy érvényesülhessenek az egyéni élethelyzetekből adódó különbségek.

A szociális bérlakások bérleti díja két részből áll. Az egyik része egy fix, a lakás komfortfokozatától függő négyzetméterenkénti alapdíj, a másik része pedig attól függ, hogy az adott lakásban élők egy főre eső jövedelme hogyan alakul. Vagyis a rászorulók nagyobb támogatásban részesülnek, mint azok, akik többet keresnek.

Csak példaként: egy 50 négyzetméteres összkomfortos szociális bérlakás bérleti díja négyzetméterenként 500 forint, vagyis a lakbér fix díja 25 000 Ft. Erre jön az egy főre jutó jövedelemtől függő díjrész. Ha az egy főre eső jövedelem nem éri el a családban élők esetén meghatározott 55, egyedül élők esetében pedig a 85 ezer forintot, akkor 0 a plusz díjtétel, vagyis a lakbér változatlanul 25 ezer forint marad. Ám ha az egy főre eső jövedelem 250 ezer forint (egy kétgyermekes, két dolgozó szülős családnál ez havi nettó milliós jövedelmet jelent), a plusz díj további 58 500 forint lesz, a havi lakbér pedig 83 500 forintra nő. Ami továbbra is jelentősen elmarad a kerületben tapasztalható piaci bérleti díjaktól, hiszen Kőbányán egy 50 négyzetméteres összkomfortos lakás albérletéért 130 ezer forintnál is többet kérnek jellemzően a bérbeadók.

Apák akadémiája

„Turbófokozat" a családi kommunikációban

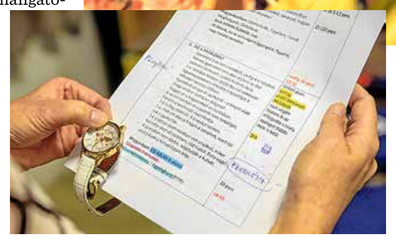

Az első etapban kissé megszeppentünk, amivel talán nem csak mi voltunk így. Annyit sejtettünk, hogy Kiss Éva mestertréner az Apák akadémiájának nyitó előadására nem hagyományos prezentációval érkezik, amelyben „szárazon", interaktivitás nélkül mutatja be Thomas Gordon amerikai pszichológus elfogadásra épülő konfliktuskezelési módszerét. Bevezetőként jött is a klasszikus „kérdezz-felelek" – az előadó kérdezett, a hallgatóság válaszolt –, majd következett a csoportos tréning. Mindenki választott magának egy párt, akivel „ráhangolódásként" a nyarat beszélték meg egy percben. A témák egyre személyesebbé váltak, érintve a családban betöltött szerepet és a gyermeknevelési gyakorlatot, a párok pedig cserélődtek.

A tréningbe az Apák akadémiájának otthont adó Helytörténeti Gyűjtemény vezetője, Verbai Lajos éppúgy bekapcsolódott, mint a szervezők képviseletében Győrffy László, a Kőrösi Kulturális Központ vezetője, és a rendezvénysorozatot megnyitó D. Kovács Róbert Antal polgármester. A második feladat hétköznapi szituációkba helyezte a résztvevőket, és állásfoglalásra ösztönözte őket. Probléma-e, és ha igen, kinek a problémája, ha hároméves gyermekünk sír az óvodai beszoktatásnál? A szülőé, a gyermeké, mindkettőjüké, vagy a helyzet nem számít problémának?

A kérdések maradtak, csak az életkor változott, amikor arról kellett döntenünk, hogy érzünk-e személyes felelősséget a tehetséges, ámde lusta hetedikes gyermekünk év végi matekkettesére. Az apákat ez a kérdés osztotta meg legjobban. Mi abszolút kisebbségben maradtunk azzal a véleményünkkel, hogy egy matekkettestől „nem dől össze a világ", a többség szülői problémaként értékelte a továbbtanulási esélyeket rontó osztályzatot. Kőbányán először szervez az önkormányzat Apák akadémiáját, érzékelve a júniusban rendezett Apák napja sikerét. A polgármester arra is kitért köszöntőjében, hogy tapasztalata szerint „Apakávéház" kialakítására is lenne lakossági igény.

Az '56-os forradalom és szabadságharcra emlékeztek

Mert egy nép azt mondta: „Elég volt"

A magyar forradalmak sajátossága, hogy az első évfordulókon nem tarthattunk népünnepélyt. 1849. március 15-én nem volt rá idő, 1957. október 23-án pedig nem volt tanácsos. Október 23-a 1989-ben, egy új korszak kezdetén volt először egy egész nép, egy egész nemzet ünnepe – emlékeztetett ünnepi beszédében Kőbánya polgármestere az 1956-os forradalom és szabadságharc hőseire emlékezve a Kőrösi sétányon lévő kopjafánál.

D. Kovács Róbert Antal hangsúlyozta: 67 évvel ezelőtt egy nép, egy nemzet talált magára. Az egyetemista, az értelmiségi, a munkás és a paraszt is éppúgy felismerte, hogy az élet méltóságának visszaszerzésére nem egyéni utak, hanem közös cselekvés vezet. Ottlik Géza szavaival idézte fel az akkori hangulatot: „Aki nem volt ott, semmiféle költői képzelőerővel, forradalomért lüktető szívvel sem tudhatja felfogni, mi volt ez. Milyen az a boldogság, amivel az emberek akkor jártak Budapest utcáin. Nem bátor elszántság, nem hősies vakmerőség, hanem ez van a szemükben: boldog megkönnyebbülés. Mennek együtt vagy külön, mély, boldog nyugalommal neki a tankoknak, a rájuk célzott ágyúknak, gépfegyvereknek. Semmi sem drágább nekik, mint a viszszanyert emberi méltóságuk."

A Kőbányai Önkormányzat, a kerületi intézmények, pártok helyi szervezetei és a civil szervezetek képviselői az ünnepi műsor után közösen helyezték el koszorúikat és gyújtottak mécsest az '56-os forradalom és szabadságharc hősei emléke előtt tisztelegve.

A POLGÁRMESTER LEVELE

Kedves Kőbányaiak!

Egészségmegőrzés, innováció, munka, ünnepek – ezek jegyében telik idén az őszi időszak. Ezrek vettek részt a hazatérő Richter Egészségváros szűrővizsgálatain, amivel nemcsak saját egészségükért tettek egy lépést, hanem a kórházunknak is értékes adományt szereztek. A Gyömrői úton az innovációé, a mesterséges intelligenciáé volt a főszerep Robert Bosch és Richter Gedeon közös születésnapján. Ám az ember nélkül a mesterséges intelligencia is kevesebbet ér, ezért is tartottuk fontosnak, hogy létrejöjjön a SzakmaFeszt, amely az útjukat kereső fiataloktól a pályaváltást tervezőkig mindenkihez szól. Vegyenek rajta részt, lessenek be legnagyobb kőbányai cégeink kulisszatitkaiba!

Őszi ünnepeink is sokakat mozgattak meg. A Hölgy utca a századfordulós Kőbánya hangulatát idézte meg, a X. kerület 150 éves születésnapját is ünnepelve egy évszázadot repültünk vissza az időben. E nap azt is megmutatta, érdemes megfontolni, hogy a jövőben hasonló rendezvényeket a város más részein is tartsunk, mert általuk olyan színeit ismerhetjük meg kerületünknek, amelyek a rohanó hétköznapokban sokszor rejtve maradnak.

Bízom benne, hogy a Zöld Családi Nap minden korosztálynak élményekkel szolgált, és külön öröm, hogy a komposztálókeretre, csapadékvízgyűjtő edényekre és madáretetőkre kiírt pályázataink iránt nagy az érdeklődés. Kis lépések ezek, mégis általuk a hétköznapjaink kicsit fenntarthatóbbak, zöldebbek, élhetőbbek lesznek. Önkormányzatunk ezen dolgozik, a Gőzmozdony utca felújítása és a városszerte folytatódó járdafelújítások, az elhasználódott játszótéri eszközök és utcabútorok cseréje a kerület számos pontján mind-mind egy-egy lépés a még zöldebb, még élhetőbb város felé.

Idén ősszel emléktáblával adózunk két különleges ember emléke előtt is. Egyikük a 75 évvel ezelőtt született Cserháti Zsuzsa, akinek feledhetetlen énekhangja és egyénisége örökre velünk él. A másik pedig Havas Ignác orvosdoktor, a főváros egyesítésének miniszteri biztosa, aki már 150 éve, az alig ötezer fős Kőbányában meglátta a X. kerület, a mai színes, élő város lehetőségét. Jöjjenek el az avatásra, ünnepeljük együtt nagyságukat, általuk is formálódó közösségünket!

D. Kovács Róbert Antal
Kőbánya polgármestere

Aktualitásainkról a **www.facebook.com/kovacsrobertpolgarmester** oldalon is olvashatnak!

KŐBÁNYAI ÜGYEK A PARLAMENTBEN

Kedves Barátaim!

A Kőbányán élők súlyos problémái közé tartozik a reptér forgalma által kiváltott állandó zaj, a közelben álló lakóházak állapotának romlása, szerkezeti sérülései. Az okozott kellemetlenségek mellett a nagy repülőforgalomnak környezetkárosító hatása is van, ami veszélyezteti az itt élő emberek egészségét, és rombolja az itteni élővilágot is.

A gépek éjjel és nappal is zavarják a lakókat, hiszen nagyon alacsony szállnak fel és le egy lakott terület felett.

Legutóbb a bíróság azoknak a civileknek adott igazat, akik a reptér környezetvédelmi engedélyének a felülvizsgálatát kérték. Siker ez, jelentős lépés egy hosszú és akadályokkal teli úton.

Kiderült a lefolytatott eljárás során, hogy a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtérnek nincs érvényes környezetvédelmi engedélye, így működési engedéllyel sem rendelkezhetne.

A kormány most tervezi megvásárolni a Liszt Ferenc repteret, így a legutóbbi bírósági ítélet őket fogja kötelezni arra, hogy új környezetvédelmi hatástanulmány készüljön.

Ezek miatt a problémák miatt több, részletekre kiterjedő kérdéssel fordultam az illetékes miniszterhez. Tudjuk, hogy meglehetősen ritkán kapunk konkrét válaszokat a kérdéseinkre, de nem fogom hagyni, hogy ezt a dolgot a szőnyeg alá söpörjék. A probléma adott és közismert, modern és európai megoldást kell találni rá, és akinek ez feladata, annak vállalnia kell a vele járó munkát és a felelősséget is.

Ha a kormánynak vannak milliárdjai a reptér megvásárlására, akkor legyen pénze, infrastruktúrája és akarata arra is, hogy szabályosan és a környezetvédelmi előírásokat betartva üzemeltesse azt. Vegye figyelembe és tartsa prioritásban az itt élők érdekeit és jogát a nyugodt és biztonságos élethez.

Én nem fogom levenni a szemem erről az ügyről, mert ha valami nemzeti érdek, az nem egy reptérvásárlás, hanem az emberek életminősége.

Várom a miniszter válaszát, és folytatom a munkát.

Barátsággal:

Arató Gergely
országgyűlési képviselő

Vár az első Kőbányai SzakmaFeszt!

Biztos munka és karrier karnyújtásnyira

Megkönnyítené a hétköznapokat egy félóra alatt elérhető, ugyanakkor a kívánt pályát kínáló munkahely? Erre minden bizonnyal sokan felelnek igennel. Az első kőbányai SzakmaFeszt pedig a többi közt erre kínál lehetőségeket. A november 8-i rendezvényt az X-GAIN tagjai, azaz a Kőbányai Önkormányzat és a kerület meghatározó nagyvállalatai valósítják meg. Az X- GAIN-t koordináló Somlyódy Csaba városüzemeltetésért felelős alpolgármester, a rendezvény megbízott szervezője, Hajdú Csongor, a Frissdiplomás Kft. alapító ügyvezetője, és az X-GAIN tagvállalatai részéről Opitzer Ágnes, a Hungexpo Zrt. vendégrendezvény-értékesítési igazgatója társaságában járta be a SzakmaFeszt leendő helyszíneit a Kőrösi Kulturális Központban.

Somlyódy Csaba szerint a SzakmaFeszt azt segítheti elő, hogy egyre több kőbányai találja meg biztos munkahelyét a kerületben. A rendezvényen a kerület meghatározó cégei mutatkoznak be, több mint száz szakma és több mint ezer álláslehetőség várja az érdeklődőket. Ugyanakkor ez több, mint állásbörze, hiszen pályázási kényszer nélkül a cégek képviselőinek itt olyan kérdéseket is fel lehet tenni, ami egy állásinterjún kevésbé jön szóba. Ilyenek például a cégek elvárásai, jövedelmi és karrierlehetőségei. No és a munkakörülmények, a munkaidő, a home office lehetőségei, mindaz, ami a pandémia időszakában kapott nagyobb hangsúlyt.

A fiatalabb, még útjukat kereső vagy éppen pályakezdő fiataloknak is érdemes felkeresniük a SzakmaFeszt standjait. Hiszen ők egy olyan munkaerőpiacra kerülnek ki, amely az elmúlt évtizedek alatt jelentősen megváltozott, és a változás folyamatos. Szakmák tűnnek el vagy változnak át teljesen a keretei, és jelennek meg folyamatosan újak is. Ma már kevés azt mondani például, hogy informatikusnak készül valaki, ez a terület is számos, egymástól nagyon különböző karrierlehetőséget takar, mindezeket pedig érdemes megismerni és végiggondolni még munkavállalás előtt.

A munkaerőpiac fejlődésével ráadásul a munkaadók nemcsak a végzettségeket veszik figyelembe, hanem egyre nagyobb hangsúly kerül az álláskeresők sajátos készségeire, képességeire. Utóbbiak figyelembevételével ugyanis könnyebben megtalálható a „testhezálló" munkakör, amit a munkavállaló valószínűleg sokkal szívesebben, eredményesebben végez majd. A SzakmaFeszt így egyfajta pályaorientációs segítséget is jelent majd nemcsak a fiatalabbaknak, hanem a váltást fontolgatóknak is.

Izgalmas lehetőségeket kínál a Hungexpo Zrt. is, amely számos nagy nemzetközi és hazai kiállítás és kongresszus szervezője Magyarországon. Opitzer Ágnes, a cég vendégrendezvény-értékesítési igazgatója a sajtóbejáráson hangsúlyozta, a Hungexpóról ugyan mindenkinek elsősorban a rendezvényszervező szakma jut az eszébe, de természetesen itt is számos más területre keresnek felkészült jelentkezőket a pénzügyi, számviteli területektől a műszaki területekig. Folyamatosan foglalkoztatnak gyakornokokat is, hiszen például a rendezvényszervezés kifejezetten az a szakma, amelyet a leginkább a gyakorlatban lehet megtanulni.

Számunkra, szervezők számára az is fontos, hogy a pályaorientációs jelleg mellett a játékosság is jelen legyen a SzakmaFeszten – emeli ki Hajdú Csongor, a Frissdiplomás Kft. vezetője. Ezért is lesz majd egy SzakmaFeszt-útlevél, amelyet minden érkező megkap. Aki végigjárja a standokat, a nap végén nyereményekkel és ajándékokkal térhet haza. A szervezők igyekeznek az egyes szakmákat minél élményszerűbben bemutatni, egyfajta képzeletbeli munkahelylátogatást tesznek lehetővé, hogy az érdeklődők a modern munkahelyeket megismerhessék.

A Frissdiplomás Kft. vezetője kiemelte, hogy ők, ahogy a nevük is mutatja, elsősorban végzett, pályakezdő fiatalokkal foglalkoznak. Tapasztalatuk szerint a fiatalok legfontosabb kérdései pályájuk elején: mennyi lesz a jövedelme, mit kell csinálnia, hol kell csinálnia és hova vezet tovább az útja. És egyre jellemzőbb náluk a kapunyitási pánik is, amikor nehezen találják saját útjukat, a saját karriert, azt a területet, amely a készségeikhez, képességeikhez és lehetőségeikhez a legjobban passzol. Ezekben a kérdésekben pedig olyan rendezvények jelenthetnek segítséget számukra, mint a kőbányai SzakmaFeszt.

HIRDETÉS

X-Challenge-döntő Kőbányán!

A SzakmaFeszttel párhuzamosan egy izgalmas verseny döntője is zajlik majd a Kőrösiben: az X-Challenge városi mikromobilitási verseny. Erre október közepéig várták a csapatok jelentkezését, korosztálytól függetlenül, középiskolásoktól a felsőoktatásban tanulókon át minden városlakóig. Azt kérték a jelentkezőktől, képzeljék el a jövő zöldebb, fenntarthatóbb X. kerületét, és írják le javaslataikat arra vonatkozóan, hogyan lehetne csökkenteni a forgalmi dugókat, javítani a levegőminőséget, és kialakítani az ideális tömegközlekedést. Természetesen mindezt úgy, hogy a víziók kidolgozásánál figyelembe veszik a különböző generációk eltérő mobilitási igényeit. Az ötleteket október végére leadták, azok egy szakmai zsűri elé kerültek. A Kőrösi Kulturális Központban pedig november 8-án a legjobb nyolc csapat verseng a döntőben és mutatja majd be elképzeléseit.

Több mint tízmillió forintot gyűjtött a lakosság a Budapesti Bajcsy-Zsilinszky Kórház és Rendelőintézetnek

Egyéni felelősség, közösségi haszon

„Egészség ezreknek, milliók a kórháznak" – ez a szlogenje a Richter megelőzésre és ismeretszerzésre ösztönző népegészségügyi programjának, az Egészségvárosnak, a kőbányaiak pedig hallgattak a felhívásra. Félórával a kezdés után megtelt a Halom köz, ahol összefutottunk D. Kovács Róbert Antal polgármesterrel, a négy alpolgármesterrel, Mustó Géza Zoltánnal, Radványi Gáborral, Somlyódy Csabával, Weeber Tiborral, Arató Gergely országgyűlési képviselővel, számos önkormányzati képviselővel, valamint a Budapesti Bajcsy-Zsilinszky Kórház és Rendelőintézet szakembereivel. A város vezetői közül többen is beálltak egy-egy sorba, ahogy lapunk munkatársai is. Gyűjtöttünk pénzt csontsűrűségmérésen, vérvizsgálaton alapuló prosztataszűrésen, vérnyomás- és koleszterinszint-mérésen, kardiológiai tanácsadáson. Az érszűkület-vizsgálat volt a legidőigényesebb, az ember két-három óra elteltével került sorra. A „várólisták" amúgy a program népszerűségét jelezték, és nem „működési rendellenesség" tüneteit mutatták, a „szűrősátrak" többségénél végezni lehetett negyed-fél óra alatt.

A látogatók korösszetétele alapján vitathatatlan, hogy az egészség megőrzése vagy inkább az egészségi állapot romlásának megakadályozása elsősorban a szeniorokat és a korban hozzájuk közelebb álló középkorúakat foglalkoztatja. „Azt mondják, hogy ötven fölött minden szűrővizsgálat ajánlott" – hallottuk egy 52 éves férfitól, aki a „prosztatasátortól" távozott épp – és aki életében először vett részt népegészségügyi programon. Láttunk persze kisgyermekes szülőket is, akik a vizsgálatok idejére a bábszínházban hagyhatták csemetéiket, de ők voltak kevesebben. Pedig a betegségek kialakulásának megelőzése kortalan, amit a pódiumbeszélgetések résztvevői is hangsúlyoztak.

„Futókörök, kerékpárutak, tömegsportrendezvények, védőoltások" – sorolta a polgármester azokat a lehetőségeket, amelyeket Kőbánya önkormányzata kínál az egészségtudatosság javítása érdekében a lakosságnak. „Gyermekkorban elkezdett edukáció" – tette hozzá a kórházigazgató, dr. Óváry Csaba. Mindketten kiemelték, hogy szűrővizsgálatra járni nem ciki, el is mondták rögtön, hogy a „prosztatasátorban" ők is jártak.

Ami a nemek szerinti megoszlást illeti, a kőbányai Egészségvárosban a nők domináltak, és a beszélgetéseink szerint ők „szervezték be" a férfiak – férjek, élettársak, fiúk – egy részét is. Az eredmény pedig: „bruttó" 13 millió 625 ezer forint, ami nettóban, tehát levonva a Richter 3,5 millió forintos felajánlását, 10 millió 125 ezer forintot jelent. Ennyit gyűjtöttek össze a Budapesti Bajcsy-Zsilinszky Kórház és Rendelőintézetnek a résztvevők azzal, hogy rászántak néhány órát az egészségük megőrzésére. Az összeget a Kőbányai Önkormányzat 3,5 millió forinttal toldotta meg. Így a kórház összességében 17 millió 125 ezer forintból vásárolhat ultrahangkészüléket és egyéb eszközt a nőgyógyászati osztályra.

Interjú a Budapesti Bajcsy-Zsilinszky Kórház és Rendelőintézet főigazgatójával, dr. Óváry Csabával

Mentsd meg a nagyit vagy a papát!

– Országos viszonylatban milyen a kőbányaiak egészségi állapota?

– Átlag alatti, a kórházi adatok és a személyes tapasztalataim is ezt mutatják. Dolgoztam a Duna budai oldalán és Zuglóban is, van összehasonlítási alapom. Az országos átlagnál többen és – ami a terápia szempontjából meghatározó – súlyosabb állapotban kerülnek be hozzánk daganatos, illetve szív- és érrendszeri betegséggel. Az a betegünk, akinél előrehaladott fázisú daganatos betegséget állapítunk meg, nagy valószínűséggel nem vagy rendszertelenül járt szűrésre. A Richter Egészségváros programjának orvosi és társadalmi szempontból egyaránt felbecsülhetetlen értéke, hogy „közel hozza" a szűrővizsgálatokat. Megmutatja, hogy a szűrés nem jár macerával és különösebb kellemetlenségekkel.

– A szűrővizsgálatok elbliccelése utalhat egyéni felelőtlenségre és tudatlanságra is. Közrejátszik-e ebben az életmódbeli szocializáció, a rossz szülői minták követése és az ismerethiány?

– Mindhárom közrejátszik. Korábban részt vettem egy olyan felmérésben, amely szív- és érrendszeri megbetegedések kockázatát elemezte az ország egyik elmaradott megyéjében. Az eredmény megdöbbentett. Az általunk megvizsgált 50–52 éves személyek körében a rizikófaktorok olyan gyakoriak voltak, mint Nyugat-Európában a 70–75 éves korosztályban. Az okok sokrétűek: rossz anyagi helyzet, egészségtelen táplálkozás, káros szenvedélyek, mozgásszegény életforma. És mindezek mögött ott van az edukáció hiányossága vagy teljes hiánya.

– Beemelné az iskolai tananyagba az egészségtudatosságra nevelést?

– Igen, addig pedig saját hatáskörben cselekszünk. A kórházban dolgozunk egy olyan iskolai programon, amely a stroke (agyvérzés) korai felismerésére tanítja meg a gyermekeket. A stroke a „nagyszülők betegsége", a mamával vagy a papával pedig általában az unokák töltik a legtöbb időt. Ezért, ha ők időben észlelik a tüneteket, és riasztják a mentőket, nagy valószínűséggel megmentik a nagyszülő életét.

Főszerepben Richter Gedeon és Rudolf Péter

„Hátborzongató, amikor tudatosul az emberben, hogy amit játszik, nem fiktív történet, hanem a múlt valósága." Ez volt az egyik erős mondat azon az esten, amelynek a Richter Gedeon életét feldolgozó film címszereplője, Rudolf Péter Kossuth-díjas színész-rendező, a Vígszínház igazgatója és az Egészségváros „nagykövete" volt a vendége a Kőrösi Kulturális Központban. Az alkotást keretbe foglalja a holokauszt tragédiája. Úgy indul, hogy Richternek felkínálják a túlélést jelentő svájci menlevelet. És azzal zárul, hogy sortüzet hallunk a Duna-parton. „Nem tudta itt hagyni életművét és a hazáját sem, noha a hazája elárulta őt." Ez pedig a másik erős mondat volt az esten.

A színész nemcsak elgondolkodtatta, hanem meg is nevettette hallgatóságát. Például akkor, amikor a félmaratonról anekdotázott. A távnak a feleségével együtt vágott neki, de Nagy-Kálózy Eszter, aki egykor atletizált, azonnal otthagyta. Ő pedig azért küzdött 21 kilométeren át, hogy szintidőn belül érjen célba, különben begyűjti a leglassabbakért küldött busz. A mozgás hozzátartozik az életéhez, mint mondta, a színjátszáshoz kell a kondíció. A Vígszínházba általában biciklivel jár be, rendszeresen fut, focizik a színészválogatottban, 60+-osan pedig kipróbálná a küzdősportot, ezért a születésnapjára bokszzsákot kért.

Lechner Rendezvényközpont sörfőzőházzal

Múltra épített jövő

Fesztiválsör, literes korsó, perec, kolbász, sramli – a stílus egyértelműen a „nagy testvéré”. A rendezvény neve játékosabb, a magyar kisüzemi főzde fuzionál benne a bajor bulihangulattal. A Hoptop a hetedik születésnapját ünnepelte a Hoptoberfesttel, amelynek söre mi más is lehetett volna, mint egy müncheni világos, de úgy, ahogy a kőbányai „kraftosok” szeretik.

Münich Hellest mellesleg Dreher Antal szaktársa, Gabriel Sedlmayr főzött először a Spatennél. És ha már a nagy elődöknél tartunk: a sátorban bécsi ászok is csapon volt, amelylyel Dreher „újhullámos” irányt vett a maga korában, merthogy akkoriban a felsőerjesztésű sörök jelentették a retrót. Aki nem „újragondolt klasszikusokra”, hanem mai újhullámos nedűkre szomjazott, bőven talált magának kóstolnivalót. Ezek a sörök még a Maglódi út túloldalán készültek, a Fővárosi Serfőző Rt. egykori telepén, vagy ahogy ma ismerjük, a Főzdeparkban. A Hoptop is ebből a „kőbányai kisüzemi keltetőből” nőtte ki magát Ali Rawech Szami vezetésével, aki a menedzseröltönyt cserélte főzőkötényre és gumicsizmára. Főzdéjében mind gyakrabban fordultak meg az amúgy épületgépészettel foglalkozó Merkapt Csoport vezetői. Eleinte „gasztroturistaként” érkeztek, exkluzív programot kínálva azoknak az üzleti partnereiknek, akik tárgyalásra vagy konferenciára érkeztek hozzájuk. Idővel befektetőkké léptek elő, amivel a vállalkozás kétszeresen is szintet lépett.

Idén nyáron a Hoptop Sörfőző Kft. zrt.-vé alakult, amely hamarosan megnyitja modern, a réginél nagyobb kapacitású főzőházát a Merkapt Sportközpont bejáratánál szintén újonnan épült Lechner Rendezvényközpontban. A szakmai vezető továbbra is Szami, a pénzügyi vonalat pedig Halgas Csaba, a Merkapt egyik alapítója viszi. Bár az üzemben egymillió liter sör is készülhet évente, a Hoptop akkor is kisüzemi főzde marad, ha csúcsra járatja a malátaroppantót, az ütőket és az erjesztőtartályokat. A nagyüzem ugyanis évi 200 ezer hektoliter fölött kezdődik. A növekedésnek tehát kisüzemi körön belül is nagyságrendnyi mozgástere lenne, a Hoptopnál azonban változatlanul a minőség és a kreativitás az első, nem a mennyiség.

„A sör is termék, egy termék minősége pedig akkor állandó, ha az alapanyag és a technológia minősége is az” – magyarázta Szami a zárt rendszerű, automatizált főzőház jelentőségét. A nem szokványos ízvilágú amerikai vagy japán aromakomlók mellett a kísérletezés egy másik kelléke a boros-, rumos- vagy whiskey-s hordó, amely ha amerikai tölgyből készült, vaníliás ízt ad a sörhöz. Tárgyaltak a Zwackkal is, de az Unicum receptjének titkát ma is olyan szigorúan őrzik, hogy egy dongát sem adtak. És még mindig alkotó „játékosság”: ha ugyanazt a búzasört 20 fokon erjesztik, ízvilága „gyógyfüvesen bajoros” lesz, ha 24-25 fokon, akkor pedig „banánosan belgás”.

Az új főzőházban van már laboratórium, amellyel elsősorban időt és esetenként pénzt is spórolnak. Korábban előfordult, hogy napokat vártak egy-egy eredményre. Mostantól viszont azonnal korrigálhatnak, ha a vizsgálat azt mutatja, hogy valami „félrement” a gyártás során. Hasonlóan büszkék a csúcstechnológiájú vízkezelő rendszerre, amely „referenciafőzdévé” teszi a Hoptopot. E téren az új főzőház ágazati bemutatóteremként is funkcionál. A technológia semlegesíti a pesti vizet, hogy a főzőmester a szándékai szerint alakíthassa az alapanyagot. A Hoptop által főzött pilseni vagy müncheni stílusú sör vízösszetétele olyan, mint az eredetié.

Az ígéret szerint a „régi idők” kőbányai sörét is újragondolják a jövőben. A Merkapt Sportközpont területe egykor Lechner-birtok volt, itt működött az agyagbánya és a téglagyár. A szeptemberben felavatott rendezvényközpont építése során pedig előkerült Lechnerék kútja, amelynek vizével sört főz majd valamikor a Hoptop.

Gyümölcshéjból készít üdítőt a MONYO Brewing

Magyar kóla, avagy az ételmentés forradalma

1. Megvenni, kicsomagolni, használni, eldobni. 2. Megvenni, használni, javítani, átalakítani, összegyűjteni, újrahasznosítani. Egyre többen látják úgy, hogy csak e két cselekvéssor között választhat a világ, miközben a szakadék felé menetel. Az élelmiszeriparban is millió tonna számra dobnak ki olyan melléktermékeket, melyekben még bőven van tartalom. Nem kétséges, hogy mindenki jól járna, ha a rost- és fehérjegazdag hulladék új köntösben újra az asztalra kerülne.

Dalmadi Júlia, ahogy magát nevezi, élelmiszer-futurista két éve alapította ételmentő vállalkozását. Az ötlet, hogy melléktermékből is lehet élelmiszert gyártani, legalább olyan régi, mint amennyire korszerű. Hogy meddig jutott, azt kóstolással egybekötött bemutatón láthatták az érdeklődők. Júlia hangsúlyozta, hogy nincs új a nap alatt, hiszen a pálinka is hullott gyümölcsből készült régen, eleink a disznóvágásnál is mindenféle nyesedékkel töltötték a hurkát. Ma a szörpgyártás melléktermékei, a tejsavó vagy a sörtörköly senkinek sem kell, állati takarmánynak, talajjavítónak is csak kis részét viszik. Nem úgy az ételmentők, akik több céggel közösen hoztak létre egyfajta tudásgyárat, és megtervezték a gyártási kapacitások kihasználását.

A visszamaradt törkölyből például datolyával és minőségi olívaolajjal dúsított reggelizőpelyhet, illetve sajtos sörkorcsolyát kreáltak. Van, amelyik a kávézaccot is felhasználja, amiben rengeteg még a hasznos anyag. Így kisebb lesz az élelmiszeripar ökológiai lábnyoma, ráadásul ezekben az ennivalókban nagyobb a rosttartalom és kevesebb bennük a cukor. Az inzulinrezisztenciában szenvedőknek kiváló csemege. Lakner Dóri, szintén hivatásos ételmentő, azt is hozzáteszi, hogy ma már többen figyelnek arra, hogy milyen alapanyagot visznek be a szervezetükbe, és fontos ez a klímavédelem oldaláról is. Kicsit visszavezet minket nagymamáink korába, amikor még élt ez a tudás, de elfelejtettük, ahogy gyorsult a világ.

Az új szemlélet egy kőbányai vállalkozást, a MONYO Brewingot is innovációra sarkallta. A Bányai Kft. Costa Ricában található ültetvényén nem tudnak mit kezdeni a kávébab héjával, ami trágyának sem jó, mert savasítja a földet. A cascara ezért most Kőbányán landol, és kóla lesz belőle. Nagy Renáta termékfejlesztő egy amerikai kollégával egy időben, de tőle függetlenül, hosszú hónapok munkájával alkotta meg az üdítőt, amely ízre megtévesztően hasonlít névadójára. Arra a felvetésre, hogy miért nem mondjuk a szederben vagy a szilvában látták meg a fantáziát, a „feltaláló” az innovációs kényszert említette. Aki ugyanis kólát akar inni, az azt kér, nem mást.

Trendi az újrahasznosítás, izgalmas a különleges alapanyag, korszerű szempont a klímavédelem. Az italnak pedig magas az antioxidánstartalma, van benne koffein és C-vitamin, nem is kevés. Hulladékból ennivaló, pazarlás helyett hozzáadott érték. Jó a recept, követni érdemes.

Innovátorok Napja a Bosch és a Richter szervezésében

Humán intelligenciával a mesterséges intelligenciáról

Közjó, partnerség, adatfeldolgozás – ezek voltak a legtöbbet hangsúlyozott kifejezések a mesterséges intelligenciával (MI) összefüggésben a Gyömrői úti Bosch Budapest Innovációs Kampuszon rendezett Bosch x Richter Innovátorok Napján. A közjó és a partnerség hangsúlyozása többeket meglephetett a hallgatóságban, hiszen mind a Bosch, mind a Richter versengő piaci környezetben működő, profitorientált nagyvállalat. De mindkét társaság képviselői kiemelték, hogy a verseny legfeljebb ösztönzője és nem eszköze az innovatív megoldásoknak. Az eszköz a széles körű partnerség.

Ahogy a természetben védendő érték a fajok sokfélesége, úgy védendő érték a „gondolatok sokfélesége” az innovációs ökoszisztémában. Ehhez pedig az iparági szereplőknek nemcsak egymással, hanem az iparágon túli világgal, a tudományos szférát képviselő egyetemekkel, akadémiai kutatóintézetekkel és a szabályozásra feljogosított állammal, vagyis a mindenkori kormányzattal, önkormányzattal is együtt kell működniük. A közjó – ideális esetben – a „sokszereplős” modell velejárója, mert még egy szabadalmaztatott eljárás sem kizárólag annak teremt értéket, aki a jogi védelmet kérte. A találmány idővel értékesített termékbe vagy szolgáltatásba épül be, azaz hasznosul a fogyasztók és így a társadalom számára is.

A Bosch és a Richter közös kutatása szerint a magyarok az MI-től a Föld megóvásában, a mobilitásban és az egészségügyben egyaránt elvárják a közjó szolgálatát. Azt remélik, hogy a környezetvédelmet hatékonyabbá teszi, és elősegíti a ma még gyógyíthatatlan betegségek gyógyítását is. Utóbbi természetesen nem garantálható, az viszont szinte biztos, hogy a gyógyszerek kifejlesztését felgyorsítja, a betegségek felismerését pedig megkönnyíti az adatelemzésen alapuló MI. Itt azonban van egy olyan szabályozási kérdés, amely az üzleti adatok és a közadatok szempontjából egyaránt stratégiai jelentőségű: az adatmegosztás. Milyen adatot, milyen feltételekkel és főként kikkel kell megosztania saját adatvagyonából egy magántulajdonú cégnek vagy egy köztulajdonú állami egészségügyi szolgáltatónak? „Nemzetek feletti”, nonprofit adatbázis-kezelővel vagy olyan profitorientált IT-óriásokkal, amelyek az MI-rendszereket működtető algoritmusokat fejlesztik? A szabályozási kérdés egyelőre nem eldöntött.

A hagyományteremtő Innovátorok Napján Kőbánya önkormányzatát D. Kovács Róbert Antal polgármester, valamint Radványi Gábor és Somlyódy Csaba alpolgármesterek képviselték. Rövid köszöntőbeszédében D. Kovács Róbert Antal kiemelte, hogy a közszférában a X. kerület vezetése is innovatív kezdeményezéssel élt, amikor másfél éve létrehozta az X-GAIN-t, vagyis az önkormányzat és a gazdasági élet helyi szereplőinek egyeztető fórumát, a Kőbánya Gazdaságfejlesztési és Innovációs Tanácsot. Az Innovátorok Napjának megszervezéséhez pedig az adta az ötletet, hogy más-más évben ugyan, de azonos napon, szeptember 23-án született a két újító gyáralapító, a német Robert Bosch és a magyar Richter Gedeon, akiknek utódai Kőbányán teremtenek értéket.

Mesterséges intelligencia és/vagy ember?

Orbán Gábor, a Richter Gedeon Nyrt. vezérigazgatója

– Mit jelent az innováció az ön értelmezésében?

– Többet csinálni kevesebből.

– És mit jelent egy gyógyszeripari cég esetében?

– Alapvetően két dolgot. Korábban kezeletlen betegségekre gyógyszerek kifejlesztését, illetve a már elérhető készítményeknél hatékonyabb terápiás lehetőséget biztosító új gyógyszerek kifejlesztését. A másik út pedig, amikor megfizethetővé teszünk egy technológiát, megteremtve ezzel a széles körű alkalmazás lehetőségét. Előbbit originális, utóbbit pedig generikus gyógyszerfejlesztésnek nevezzük az iparágban.

– Tanulható és tanítható az innováció?

– Igen, egy alapvető feltétellel: a motiváló munkahelyi környezettel, amely gondolkodásra, teljesítményre ösztönöz.

– Várhatóan mi lesz a szerepe a mesterséges intelligenciának a gyógyszeriparban?

– A kutatás-fejlesztésben minden bizonnyal felgyorsítja az új gyógyszermolekulák tesztelési folyamatát. A működés egyéb területein pedig – gyártás, logisztika, értékesítés, humánerőforrás-gazdálkodás – hatékonyságot növelhet a keletkező adatok egyre precízebb feldolgozása.

– A fórumon ön is hangsúlyozta a partnerséget. Miért?

– A Richter 120 éves múltja is azt igazolja, hogy a sikeres újító megoldások eltérő szemléletű szereplők találkozásából és együttműködéséből jönnek létre.

– Két olyan eltérő profilú társaság esetében, mint a Richter és a Bosch, létezhet partnerség?

– Bár kihívást jelent a közös pontok megtalálása, az egyik épp a mesterséges intelligencia. Ezért is lett az MI az Innovátorok Napjának központi témája.

– Kié volt a rendezvény ötlete?

– A kapcsolódási pont, Bosch és Richter „közös születésnapja”, a Bosch egyik munkatársának tűnt fel. A rendezvény megvalósítása viszont együttes munka eredménye.

Dr. Szászi István, a Bosch-csoport vezetője Magyarországon

– Mit jelent az innováció az ön értelmezésében?

– A két angol kifejezés, az invention és az innovation közös metszetét. Az invention találmányt jelent, az innováció pedig olyan értékteremtő találmány, amelynek gazdasági, társadalmi haszna van, vagyis az emberi jólétet szolgálja.

– A mesterséges intelligencia önmagában lehet innovatív?

– Az MI az emberi intelligencia alkotása, ez egyaránt igaz az alapkutatásra és az alkalmazott kutatásra. A Bosch-csoport három alapelvárást támaszt: az algoritmus legyen robusztus, biztonságos és elmagyarázható, különben bizalom helyett félelmet vált ki a felhasználóból.

– Nem említette a kontrollálhatóságot.

– A kontrollálhatóság mindennek a része. Reprodukálható körülmények között az algoritmusnak mindig azonos módon kell viselkednie. Mondok egy példát: az önvezető rendszernek minden körülmény között érzékelnie kell, ha egy ember lelép az úttestre.

– Hol válthatja ki az MI az embert?

– Elsősorban a kevés hozzáadott értéket hordozó területeken, az egyéb munkafolyamatokban az ember támogatása lesz a feladata. Így a humán tőke az értékteremtésre fókuszálhat majd az üzemcsarnokban dolgozó munkástól a fejlesztőmérnökig. A helyzet nem ismeretlen, a robotok alkalmazása szintén együtt járt az értékteremtő készségek fejlesztésével. Mi arra törekszünk, hogy 2025-ig minden általunk előállított termékben és szolgáltatásban megjelenjen a mesterséges intelligencia. A jelenlegi feltételek mellett már az idei év végére elérhetjük ezt a kitűzött célt.

Cégcsoportunk fejlesztési kódexében „aranyszabály”, hogy a mi technológiánkat minden esetben az embernek kell uralnia. Tehát mindig az ember dönt, akkor is, ha a terméket vagy a szolgáltatást algoritmus vezérli.

Mentes vagy nem mentes: az árban nincs különbség

Esélyegyenlőség speciális étrendűeknek

Egy idei, de nem reprezentatív felmérésen a válaszadók többsége mondta azt, hogy megnézi a megvásárolt hús vagy húskészítmény zsírtartalmát. Napi kalóriatáblázatot a megkérdezettek ötöde vezet. Egészségügyi okból 30% követ speciális étrendet vagy diétát, ehhez jön hozzá a fogyókúrázó 15%. Bár a speciális étrend és a diéta megoszlása a felmérésből nem derül ki, a kőbányai központú kifli.hu-nál úgy számolnak, hogy a magyarok 20%-a étkezik speciális étrend szerint. Leegyszerűsítve: ők azok, akik nem fogyasztanak glutént, laktózt, cukrot, illetve hozzáadott cukrot tartalmazó terméket. Vagy azért, mert nem ehetnek ilyet, vagy azért, mert vigyáznak az egészségükre és ezzel többnyire az alakjukra is. Ennél többen vannak azok, akik mentes termékkel egészítik ki szokott étrendjüket, vagy helyettesítenek abban valamit. Talán azért, mert éppen jó áron van, vagy puszta kíváncsiságból. Az online élelmiszer-kereskedelemben piacvezető szupermarket vásárlóinak közel 60%-a tesz a kosarába mentes terméket.

Fogyasztói igény tehát már van, sőt az eddigi trendek alapján várhatóan növekszik a jövőben. „Hagyományos módon azonban igen nehézkes beszerezni a speciális étrend összetevőit” – mondja a kifli.hu marketingigazgatója, Fülöp Katalin. Az élelmiszerboltok választéka e téren jellemzően szűkös, az pedig bizonytalan, hogy a bevált termék kapható-e éppen. De ha van is belőle, nem biztos, hogy ott találjuk, ahol legutóbb, mert a polcokat időnként átrendezik. Az árak egy-egy termékkörön belül nagyon szórnak, ahogy az ízvilág és a minőség is. A kifli.hu ezért úgy döntött, hogy év végéig ugyanannyiért adja a kulcsfontosságú glutén-, laktóz- és cukormentes, illetve hozzáadott cukrot nem tartalmazó élelmiszerek jelentős választékát, mint azok hagyományos megfelelőit – jelentette be a társaság ügyvezetője, Gabriel Makki. A listát nagy részben a vásárlók javaslatai alapján állították össze és dietetikus tanácsát is kérték. A kifli-hu-nál hangsúlyozzák, hogy az intézkedést nem vevőcsalogató marketingfogásnak szánták, hanem segíteni szeretnének azoknak, akik speciális és mentes ételeket fogyasztanak.

Érzékenyítő játék- és élménynap óvodásoknak

Mindenki más

Incifinci egy kerekesszékes nénivel él együtt. Éles fülével meghallja a csengőt, és beengedi a látogatót. Nemo kapitányt akár a közértbe is el lehet egyedül küldeni, a talpig fehér Kipling felkapcsolja a villanyt. Emellett még tud számolni is. Ráadásul mindhárman roppant barátságosak, szeretik a gyerekeket, és azt is engedik, hogy egy akadálypályán vezessék őket. Ahogy jó kutyákhoz illik. Nem csoda, hogy ők lettek a Kézenfogva Alapítvány szeptemberi rendezvényének első számú kedvencei.

A Kőrösi termeiben és udvarán 14 állomáson ismerkedhettek meg a kőbányai óvodások a mozgás-, látás- és hallássérültek mindennapi kihívásaival. Az egyik szobában például bekötött szemmel csörgőlabdát passzolgattak a gyerekek, másutt pedig egy zsákban kellett kitapintani, megnevezni, majd előhúzni olyan mindennapi eszközöket, mint a filctoll, a hajkefe vagy mosogatószivacs. A „Tavaszi szél vizet áraszt…” című örökzöld már az óvodákban is sláger, no de hogy jeleléssel miként lehet előadni, azt itt megtanulhatták a kicsik.

Az épület bejáratánál kerekesszékbe ültek a bátrak, és egymást támogatva haladtak a szlalompályán. A rajtnál egy forgalmas kereszteződést képzeltek el helyszínnek. Itt Kiss Katalin a Szemléletváltó Egyesülettől szituációs játékot vezetett. Ő fotóművész és bútortervező volt, amikor 13 éve elvesztette a látását. Szerinte nem megismertetni kell a fogyatékosokat a társadalommal, mert annak csak egy benyomás és sajnálkozás lesz a vége. Helyette az érzelmi intelligenciát kell fejleszteni, játékos, interaktív formában, hogy az emberek felismerjék, például egy útpadkánál, hogy a vak embernek mire van szüksége. Ne féljenek megérinteni őket, mert az nem tolakodás, és kérdezzenek. Például van, akit a vállánál, van, akit a könyökénél fogva lehet vezetni, van, aki azt szereti, ha belekarolhat a segítőjébe. A botot viszont soha nem szabad rángatni, mert az a vak ember szeme.

Az élménynap szervezője, Pordán Ákos, a Kézenfogva Alapítvány ügyvezetője szerint éppen az óvodáskor az, amikor az érzékenyítést érdemes elkezdeni. Hiszen ilyenkor a legfogékonyabb az embergyerek, ugyanakkor ez az életkor az előítéletek bölcsője is, amikor megfogan a legtöbb hibás gondolat. Minden huszadik gyereknek a családjában van egy fogyatékos ember, már az is jó, ha tudnak erről beszélni. Felismerik például, hogy a szomszéd kislány is ilyen, ezzel elfogadóbbak, vagy inkább kevésbé csodálkozók lesznek. A cél az, hogy mindez beépüljön a nevelési tervekbe. Ennek érdekében az alapítvány kidolgozott egy akkreditált 30 órás képzést, és már most évente több száz pedagógust készítenek fel a programon.

Miközben az óvodás csoportok a különböző állomások feladatait teljesítették, Herczeg Anita, a volt köztársasági elnök felesége, a háttérből biztatta őket. Amikor később a mikrofonhoz lépett, azt hangsúlyozta, hogy nincs két teljesen egyforma ember a világban. Amiben hasonlítunk, hogy mindannyian sebezhetők vagyunk, és senki sem boldogul segítség nélkül. Az élménynap pedig azt mutatta meg, hogy miként tudnánk egyenlőként bánni egymással. Kőbánya polgármestere arról beszélt, hogy bizony óvodáskorban is megesik, hogy megfájdul valakinek a lába, nem lát rendesen, mert a szemébe megy valami. Ilyenkor tapasztalja meg az ember, hogy akik számára nem adatott meg a lehetőség, hogy tisztán lássanak, halljanak és rendesen mozogjanak, milyen fontos a segítség.

A köszöntőket követő műsorban, amelyet DJ Dominique celebrált, immár a színpadon élvezhették a kicsik Nemo kapitány és ebtársai produkcióját. Végül a Tücsök Zenekar mesés dalai szórakoztatták a közönséget.

Kőbányai tájképek a Kő Caféban

Elsőre meghökkentők a képek. De végül is nincs kanonizálva, hogy egy tájképnek a „harapni való” természetet kell ábrázolnia a délibábos rónaságon. Ha pedig a táj egy nagyvárosi kerület, azon belül is az Ihász köz, akkor a festményeken a pipacs és a fa mellett lesz emeletes ház, parkoló autó, leszálló repülő is. Veloz Nóra mindegyik alkotásba tett egy csavart – átvitt értelemben nyilván. A konyhaablakból készült látképen nem egy idegen ül a padon, hanem ő maga. A Hajléktalanul című festmény címszereplője sem ember, hanem egy félreállított, magányos nagy Polski a „garázserdőben”.

Nóra eredetileg „hard core” bölcsész, a történelem mellett klaszszika-filológiából – latin nyelv és irodalomból – diplomázott. Hogy munkája is legyen, alkalmazott grafikusnak tanult, ebben a szakmában dolgozott. Majd egyszer csak hírlevél jött az OKJ-s festőművészképzésről, amivel, ahogy ő fogalmazott, megérkezett önmagához.

Merjünk kicsiben is gondolkodni!

Mi lesz veled, Népliget?

Van-e B terv, ha az A-ra egyelőre nincs pénz? De ha lenne is, a megvalósítása akkor is évekig tartana. Továbbra is ez a Népliget megújításának legfőbb kérdése. Az „irányjelző” ötletpályázat tavasszal lezárult, májusi számunkban részletesen mi is írtunk róla. A díjazott művekből a Fővárosi Önkormányzat „mestertervet gyúrat”, ám ez nem megy egyik napról a másikra. Tenni azonban addig is kellene valamit, ezt Budapest vezetése is érzékeli. Ezért az „apró lépések” intézkedési tervének kidolgozásával bízta meg egyik cégét.

Első körben a főváros a népligeti parkolásban igyekszik rendet vágni, amihez előzetesen táblázni kell, hogy legyen jogalap intézkedni, bírságolni. A Kőbányai Helytörténeti Gyűjteményben tartott fórumon Budapest főkertésze, Bardóczi Sándor sem vitatta, hogy az erdőnyi nagyságú közparkból ma hiányzik az ember. A „revitalizáció” a városmarketingért felelős Budapest Brand dolga, de úgy, hogy a majdani rendezvények kellően „zöldek” legyenek. Mert a Népliget legfőbb attrakciója maga a természet – ezt már Mozsár Ágnes hangsúlyozta, aki Kőbánya főépítészeként tagja volt az ötletpályázat bírálóbizottságának. A véleménye változatlan, nem szeretné, ha a Népliget a Városliget „utánfutójává” válna, befogadva minden olyan funkciót, amelyekre a Városligetben nem tartottak igényt.

A két építészhez hasonlóan Kőbánya polgármestere sem gondolná alapjaiban újra a Népligetet. Ő is Budapest „zöld szigeteként” tekint a területre, amelyet szerinte – némi odafigyeléssel – kevés pénzből is „felhasználóbarátabbá” lehetne tenni. Nem nagy dolgokat említett példaként. A földes körutak mentén gondozná a cserjéket, hogy az ágak ne csapódjanak a futók szemébe, az utakra áldozna annyit, hogy azokon biztonságosan lehessen biciklizni, a roncsautókban élő hajléktalanokat pedig kitessékelné a parkból. És kezdene valamit a Planetárium életveszélyessé vált, és ezért évek ót zárva tartó épületével is.

Programajánló

November 6. 11.00 óra: Megemlékezés és koszorúzási ünnepség a Nemzeti Gyásznap alkalmából, Pongrác Közösségi Ház

November 6. 17.00 óra: Kékvirág Közösségi Tervezés, Csukás István Magyar–Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola

November 8. 10.00 óra: SzakmaFeszt, Kőrösi Kulturális Központ

November 16. 11.00 óra: Havas Ignác orvosdoktor, a főváros egyesítésének miniszteri biztosa részére a Pest-Buda–Óbuda egyesítésének 150. évfordulója alkalmából emléktábla-avatás a Havas Ignác utca 1. szám előtt

November 16. 17.00 óra: Közmeghallgatás, Kőrösi Kulturális Központ

November 21. 10.00 óra: Emléktábla-avatás Cserháti Zsuzsa, Kőbánya díszpolgára születésének 75. és halálának 20. évfordulójára, Kőrösi Csoma Sándor út 43–51.

Őszköszöntő koncert a Helytörténeti Gyűjtemény udvarán

Vastaps szólistáknak

„Ősbemutatkozás” foglalta keretbe a koncertet, amelyet nyári melegben és közel telt ház mellett adtak szeptember elején a Tutta Forza szólistái. A Helytörténeti Gyűjtemény „udvari színpadán” a kőbányai zenekar „új igazolása” lépett elsőként a közönség elé, és ő is zárta az estet. Szabó Csaba évtizedekig trombitált a MÁV Szimfonikus Zenekarban, ahol együtt játszott a Tutta Forza alapítóival, Dávid Krisztinával, és párjával, Bakó Rollanddal. Nemrégiben vonult nyugdíjba, de a hangszert nem szerette volna végleg letenni.

A Prince of Denmark’s March leírva keveseknek mond valamit, ha viszont felcsendül, szinte mindenki ráismer. Szabó Csaba ezzel a dallammal nyitott, meghúzva egyúttal a zenetörténeti határt. Bár később a barokkból hallottunk még Bachot, Händelt és Telemannt, a reneszánszig egyik szólista sem nyúlt vissza. Bátran játszottak viszont kortárs darabot, sőt az amúgy villamosmérnök végzettségű klarinétos a saját szerzeményét adta elő. Civil foglalkozásával a kisebbséghez tartozott, a fellépők többsége végzett zenész vagy annak tanul.

Elmozdulás

Letisztult – jellemezte az októberben nyílt tárlatot Gál Magdolna, a Kőbányai Képző- és Iparművészek Egyesületének elnöke. Huszonhárom kőbányai alkotó mutatta be műveit a Kőrösi Kulturális Központ Takács István Galériájában Elmozdulás címmel megrendezett XIII. Biennálén. A kiállítást Weeber Tibor alpolgármester és Buzás Kálmán várostörténész nyitotta meg.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete **együttesen értékesíteni kívánja** az 1/1 arányban tulajdonát képező **ingatlanokat:**

Cím	Alapterület, komfort-fokozat	Műszaki állapot	Közüzemi felszereltség
Gergely utca 26. pinceszinti volt óvóhely	151 m², félkomfortos	teljes felújításra szorul	víz- és elektromos-áram-közmű-ellátással rendelkezik
Gergely utca 26. orvosi rendelő	115 m², komfortos	jó műszaki állapotú	közmű-ellátással rendelkezik
Az ingatlanok összesített kikiáltási ára:		**55 140 000 Ft** – mely ár kizárólagosan az ingatlanok együttesen történő értékesítésére értendő	

A pályázatra jelentkezni a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt.-nél (1107 Budapest, Ceglédi utca 30. főépület) átvehető ingyenes jelentkezési lap kitöltésével, 2023. november 30. (csütörtök) 15:00 óráig beérkezően lehet.
Az ingatlanok megtekintésére előzetes telefonon történt egyeztetést követően van lehetőség:
Rácz Szilvia, tel.: 06-1-666-2725, Holly Tünde, tel.: 06-1-666-2721

A pályázati eljárással kapcsolatban további felvilágosítás személyesen a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. (1107 Budapest, Ceglédi utca 30.) főépület, I. emelet 102. számú irodában előzetes időpont-egyeztetéssel félfogadási időben, illetve telefonon a (061) 666-2725-s számon kérhető.

Őszközépünnep a kínai diaszpórában

Nemzeti összetartozás

Ha nem is sárkánytánc, de tánc a kőbányai kínai negyedben tartott őszközépünnepen is volt. A női tánckar tagjainak dobja, kendője és ruhája is piros volt, amihez aranyszínű mellényt viseltek. Előbbi a jószerencse színe, utóbbi a gazdagságé. A tánc évszázadok óta része a kínaiak második legfontosabb ünnepének, amelyen eredetileg a termésért mondtak köszönetet a holdistennőnek. Ma is teliholdkor tartják az őszi nap-éj egyenlőség idején, de most már az összetartozás ünnepe. A családok ilyenkor összejönnek, a kínaiak ilyenkor holdsüteményt fogyasztanak édes borral.

A diaszpórában, így nálunk is, az összetartozás nemzeti jelleget is kapott. Az őszközépünnep a külföldön élő kínaiak számára a nemzeti összetartozás napja is. Zhejiang tartományból a Tengeren Túli Kínai Ügyek Hivatala piros díszdobozba csomagolt holdsütemény-összeállításokat küldött Budapestre. (A Kőbányán letelepedett kínaiak közül sokan származnak Zhejiangból, amelynek politikai vezetője a 2000-es évek elején Kína jelenlegi elnöke, Hszi Csin-ping volt.) „Bár Magyarországon élünk, szívünket ilyenkor szülőföldünk és rokonaink iránt fordítjuk, amivel, ha kis mértékben is, de hozzájárulunk az anyaország boldogulásához" – mondta ünnepi beszédében a Lishui Magyarországi Kereskedelmi Kamara igazgatója, Xu Zhongnan.

Kőbánya Önkormányzata nevében Radványi Gábor alpolgármester köszöntötte az egybegyűlteket. Mint mondta, az őszközépünnep a család és a haza szeretetének együttes ünnepe. Hozzátette, hogy a kerület vezetői – párthovatartozástól függetlenül – a kőbányai közösség tagjaiként tekintenek az itt élő kínaiakra. Az ünnepségen Somlyódy Csaba és Mustó Géza Zoltán alpolgármesterek is részt vettek a budapesti Konfuciusz Intézet kínai igazgatója társaságában.

Roma Családi Nap

Asszimiláció helyett integráció

Látszott, hogy a társaság összeszokott. Az egyik fiatal férfi negyedórán át passzolgatott vissza egy lufit egy kétévesforma fiúcskának. A szakácsok, miután megetettek mindenkit az oldalassal „megbolondított" káposztás lecsóval, spontán táncba kezdtek. Halász Dezső ezúttal nem főzött, helyette járt-kelt jó házigazdaként, és – ahogy fogalmazott – társadalmi kapcsolatokat épített. Vagy inkább segített másoknak a kapcsolatépítésben, hiszen a Kőbányai Roma Önkormányzat elnökeként minden résztvevőt és látogatót ismert. Köztük Mustó Géza Zoltán és Somlyódy Csaba alpolgármestereket, valamint Stemler Diána önkormányzati képviselőt is.

A befogadás és az elfogadás terén Kőbánya változatlanul jól teljesít, itt továbbra sincs társadalmi kirekesztés – mondja az elnök. Aki akar, munkát is talál, és a többség akar, a romák megértették, hogy nincs „ingyenpénz" – teszi hozzá. És azt is megértették, hogy fontos a tanulás. „A szülők szeretnék, hogy a gyermekük legalább egy lépéssel előrébb tartson, mint ők. Ha a szülő segédmunkás, akkor a gyermekéből legyen szakmunkás és így tovább" – hangsúlyozza Halász Dezső. Az asszimiláció viszont a szívfájdalma, jobban örülne, ha a romák hasonulás helyett integrálódnának a többségi társadalomba. Azaz, ha úgy illeszkednének be, hogy nem adják fel nyelvüket, szokásaikat. A hagyományőrző Roma Családi Napot ezúttal a Kocsis Sándor Sportközpont hátsó udvarán tartották.

Kutatók éjszakája a Bercsényi Miklós Technikumban

Hétköznapok kémiája

Nálunk az „alkohol- vagy szeszrakéta" vitte a prímet, és ahogy érzékeltük, az egyik szomszédos kerületből érkezett hetedik osztályos diákoknál is, akik most ismerkednek a kémiával. A kísérlettel nemcsak a rakéta, hanem a robbanómotor működése is demonstrálható: az a katalizálással – rázással vagy porlasztással – meggyorsított folyamat, amely során az alkohol, illetve a benzinmotorban a benzingőz a levegővel keveredve robbanóelegyet alkot. A pirotechnikai eszközök működését szemléltető „ugráló gumimaci" kísérletet felnőtt jelenlétében is tilos kipróbálni otthon, mert ha valamit elszúrunk közben, a láncreakciót laikusként nem tudjuk leállítani! Azt viszont egy életre érdemes megtanulni belőle, hogy széntartalmú anyagot, például cukrot vagy fűrészport nem tárolunk együtt nátrium-kloráttal. Mert azonnal működik a kémia, ha ez a só felmelegszik, és közben széntartalmú anyaggal érintkezik. Nem kell hevíteni, a robbanáshoz elég a súrlódás. Ez az, amit 2016-ban figyelmen kívül hagytak egy balatonfűzfői vegyi üzemben. A mulasztás következménye ott is robbanás volt, később pedig vádemelés.

A „tej tűzijátékkal" kísérlettel viszont bátran elszórakoztathatjuk családtagjainkat, mert ebben a tűzijáték elnevezés merő fantázianév. A kísérletet a Bercsényi Miklós Technikum egyik diákja mutatta be a Kutatók Éjszakáján. A tejbe mosogatószerrel kevert színezőanyagokat öntött, és mivel a mosogatószer valóban oldja a zsírt, a színezékek szétterültek a tányérban, és tűzijátékhoz hasonló ábrát rajzoltak ki. A középiskolában élelmiszeripari szakemberek mellett környezetvédelmi szakembereket is képeznek, így a bemutatókból a „zöld gondolat" sem maradhatott ki. A főzőpoharakban szennyezett víz volt, amelyet ülepítő vegyszerrel kevertek össze. Tíz perc elteltével a szennyező anyagok szépen „le is ültek" a poharak aljára. Ez a szennyvízkezelés egyik bevált módszere. A harmadik állomás a technikum tanműhelye volt, ahol, ha sört nem is főzhettek a látogatók, de szódavizet készíthettek.

Zöld Családi Nap Kőbányán

Vigyázz! Kész? Zöld!

Bajban van a Föld, bajban vannak a földlakók. Hiába tolakodnak sokszor más aggodalmak a környezetvédelmi témák elé, többé-kevésbé mindenki érti és érzi, hogy több felelősség és cselekvés kell.

A hagyományos Kőbányai Zöld Családi Nap programján az edukáció, az ismeretek átadása állt a fókuszban. A KÖSZI előtti gyepen felállított sátorok öble egyfajta ökoélményparkot formázott, ahol a legfiatalabb korosztály volt a legfontosabb célcsoport.

A színpadon a szelektív hulladékgyűjtésről szólt a Lim-Lom mese, az FKF standján színezők, rejtvények, kupakcélzó verseny és számtalan más játék mutatta be a kicsiknek, hogy a hulladékkal is lehet mit kezdeni. A Fővárosi Természetvédelmi Őrszolgálat feladatsora az állatok és növények védelméről szólt. Az Öko-Játék sátrában mesés környezettudatos útvesztőkben tanultak meg például helyesen vásárolni, komposztálni a gyerekek, és a Kőbányai Bringások is a természetvédelemre buzdítottak. Óriás plasztikbogarak hozták testközelbe a rovarok életét, a mellette lévő standon a csimpánzok megmentésére szólt a felhívás, de volt kutyaszépségverseny is, előtte a gazdik kaptak millió jó tanácsot.

„Ahhoz, hogy tegyünk a fenntartható környezetért, nem kell feltalálni az újat, csak ellentmondani a fogyasztói szokásoknak, és a világ rendje kicsit helyrebillen!" Erről az esemény fővédnöke, D. Kovács Róbert Antal polgármester beszélt köszöntőjében, felidézve, hogy nagyapáink idején az újságpapír nem volt szemét, senki nem járt autóval közértbe vagy iskolába, és nem eldobható palackokból ittuk a vizet. Szerinte érdemes apró dolgokra is gondolni: mikor kapcsoljuk le a villanyt, meddig nézzük a televíziót, és hogy kell-e azt nézni egyáltalán. Meg kell találni a régi értékeket, és akkor ez a bolygó továbbra is élhetőben marad.

Aki pedig még többet kíván tenni, az a Kőbányai Önkormányzatól kaphat számtalan segítséget. Szűts Korinna, a jegyzői hivatal vezetője hosszú percekig sorolta a sikeres városi zöldprogramokat. A „Faltól falig takarítás", a „Te szedd" akció, a virágosztás vagy éppen a csapadékvízgyűjtő és komposztáló pályázat tömegeket mozgat meg. Az elmúlt tíz évben 606 ezer növényt kaptak a jelentkezők tavaszonként, és mintegy 42 000 köbméter komposztot sikerült előállítani a kiosztott műanyag kalodákban. Két éve csapadékgyűjtő edényeket is biztosít az önkormányzat azoknak, akik kérik. A hivatal munkatársai pedig járják a kerületet a szép udvarok és kertek után kutatva, hogy a polgárok erőfeszítéseit is megjutalmazzák. És hogy nincsenek kevesen, akik Kőbánya rendezettségéért tesznek, azt onnan is látni lehetett, hogy a színpadon jó ideig eltartott, mire mindenki átvette a polgármestertől az okleveleket.

Az Agyagfejtő utcában több társasház képviselője „Tiszta udvar, rendes ház" feliratú porcelántáblát rakhat a homlokzatra. Kohut Erzsébet négy éve költözött a 12. szám alá, és mint mondta, először megdöbbent, hogy a bejáratnál mekkora gaztenger fogadta. Most rózsák, évelő virágok illatoznak Volt, hogy egy járókelő le is fényképezte, és kiküldte Amerikába az ottani rokonoknak a fotókat, hogy lássák, micsoda kertek vannak itt! Sok pénzt költ virágokra, segítsége sincs nagyon, de mint mondta, neki elég, hogy dicsérik a lakók, és nagyon megköszönik a munkáját.

A szomszéd vár, a 2.-es szám „kertépítője" már megvette a tavaszi virághagymákat is. Ács László kis padot és asztalt is készített, amit nagyon szeretnek a fiatalok. Először közösségi csoportot szervezett a neten, jöttek is le páran, együtt felásták a területet. Mára ugyan ketten maradtak egy 83 éves nénivel, de az ültetés nem állt le, kis kerítés is készült, világítással. Erzsébet és László úgy látják, hogy a példájuk ragadós, hiszen egyre több bejárat virult ki az elmúlt években a környékükön.

Csapadékvízgyűjtő edény, komposztálókeret, etetőházikó és keltetőodú a madaraknak. Ezeket már a színpad melletti asztaloknál vehették át a programra előzetesen jelentkezők. Hozzájuk részletes tájékoztató is járt. Egy-egy madáretetőt és odút a Takarék utcában lakó Vásárhelyi László is elvitt magával. A fafaragó művész régóta figyeli a kert kis énekeseit, náluk fakopáncsok és cinkefélék laknak. Az a tapasztalata, hogy az odút a szélnek háttal kell elhelyezni, de mindegy, hova és milyen magasra, mert a madarakat az emberek nem zavarják, a macskákat meg „kiröhögik". És nem kell aggódni, ha egy-két évig óvatosak és nem költöznek be. Az etetőben a cirok és a fekete szotyola a legjobban vágyott falat. Ez is csak egy apró figyelmesség, de életeket menthet.

Őszi gyümölcsfesztivál a kőbányai termelői piacon

Szóló szőlő, csengő barack és mosolygó láma

A bor Sopronból utazott idáig, a tojás Mátranovákról való, a kovászos kenyeret Lőrinciben sütötték, a mézeskalácsos monori, a füstölt húsárut egy péteri hentes készítette. És a sort még lehetne folytatni. Az bennük a közös, hogy péntekenként a Kőrösi előtti termelői piacon mindenki tehet a kosarába belőlük. A Kőrösi előtti Napsugár Termelői Piac árusai időről időre egy-egy különleges rendezvénnyel is kedveskednek a vásárlóiknak, ilyen volt a szeptemberi Gyümölcsfesztivál is. Kőbánya polgármestere az esemény megnyitóján arról beszélt, hogy aki végigmegy a piacon, az rögtön látja, a magyar gyümölcsnek nincs párja. Itt lehet válogatni, szagolgatni, az emlékek pedig a gyerekkort idézik. A szilva, barack, alma és szőlő minden családnál ott kell hogy legyen az asztalon ilyenkor.

A fesztivál szervezője, a piac őstermelőinek és kézműveseinek „csapatkapitánya" a Mátramindszenten gazdálkodó Erdei Napsugár. Mint mondja, az ilyen rendezvényeken a vidéki életformát is be akarják mutatni. Ezért állítottak bográcsot, a vásárlók friss mustot kóstolhattak, a gyerekeknek pedig állatsimogatóval kedveskedtek. A csirkék, rackák, szamarak mellett egy láma is megmutatta magát.

Nem kétséges, hogy a kézműves élelmiszer tartalmasabb és ízesebb – mondta a Törtelről érkezett sajtkészítő, Palástiné Demeter Zsuzsa, és rögtön sorolta is az érveket. A tej a saját gazdaságból származik, a tehenek több tíz hektáron szabadon legelésznek, és maguktól jelentkeznek, ha itt a fejés ideje. A fű minősége azonnal meglátszik a lágy sajtjaik színén és aromáján, és a vevők azt is tudják, hogy mikor élnek az állatok füvön, mikor lucernán. Kőbányán a paprikás, fokhagymás és áfonyás gomolyák fogynak a legjobban.

Múltidéző utcafesztivál Ligetteleken

Hölgyválasz

„Mesélő” utca

Az egykori fürdő és gőzmosoda falán a fürdőruha „evolúcióját” bemutató molinó. A jómódú terménykereskedő hajdani otthona előtt kis testű sertések tűrik hangtalanul, és ami fontosabb, szagtalanul a simogatást. Odébb fotográfus „élő szobor” invitál korabeli hangulatú „fényképészszalonba”. Szekrényessy Károly egykori házán virágfüzér irányítja a tekintetet a hasonló stílusú épületdíszre. A ház előtt „minikrikett” emlékeztet a „reneszánsz életű” rokonra, Szekrényessy Kálmánra, aki végigharcolta a 19. század második felének európai háborúit, elsőként úszta át a Balatont, és nem mellesleg megalapította az MTK-t.

A 22. szám alatti kétszintes bérház kapualjában kiállítás nyílt a Kőbányai Képző és Iparművészek Egyesületének jóvoltából. Aki ide belépett – sokan voltak, mert az udvarban pódiumbeszélgetést és sanzonestet is tartottak –, a kevésbé tehetősek lakáskörülményeiről kapott képet. Mert a 19. és a 20. század fordulóján – a szecesszió és az art déco időszakában – a Hölgy utca egyszerre adott otthont Kőbánya nagypolgári elitjének és a kerület munkásainak. A nagypolgári házak közül többet szépen rendbe hoztak. A 11.-ben nemrég fejezték be az erkélyes homlokzat felújítását, amihez az önkormányzat vissza nem térítendő támogatást adott a védett építészeti értékek megőrzésére kiírt pályázat révén. A ház helyreállításába Budapest korábbi főépítésze, Mártonffy Miklós egy évtizede kezdett bele. Sokáig kereste azt az épületasztalost, aki az eredeti állapotot megőrizve újította fel a vörösfenyőből készített ablakokat.

Évek óta csinosítja otthonát a holland Mark Coenen is, akinek egy ismerős ajánlotta Kőbányát. Feleségével nemcsak a zöld és kutyabarát X. kerületbe szerettek bele azonnal, hanem az akkor még elhanyagolt épületbe is. Házuknak ma már csodájára járnak. És valóban: a fényben megcsillanó Zsolnay-pirogránit díszek ékkövei a fehérre festett homlokzatnak. Ezt a házat is a Ligettelek építészeként emlegetett Schöntheil Henrik tervezte a 20. század elején. A helyreállítást nagyban segítette, hogy az eredeti alaprajzot megtalálta a főváros építészeti örökségét népszerűsítő civil mozgalom, a Budapest100 egyik önkéntese.

Kőbányán a nagy Gatsby

„Siker, pénz, csillogás”, de nem a mozivásznon, hanem a kifutón. Mintha F. Scott Fitzgerald regényének egyik filmadaptációjából léptek volna elő a Szent László Gimnázium „ifjú hölgyei” flitteres, csipkés ruháikban. „Ha már Hölgyfeszt, akkor a divatbemutató adta magát, a koreográfiáért Kiszely Melindát, a gimnázium drámapedagógusát illeti a dicséret – mondja a rendezvény ötletgazdája, Földényi Krisztina, a Kőrösi Kulturális Központ munkatársa.

Az előkészületek kitöltötték a nyarat, a „lászlósok” ruhát terveztek, majd varrattak, miközben a Képzőművészek Egyesületének tagjai a kiegészítőkön dolgoztak. A 10. osztályos Csenge maga álmodta meg az aranyszínű, elasztikus anyagú ruhát és a fejdíszt, a 11. osztályos Regina selyemből és szaténból készült „outfitet” viselt, az ő divattervezője az osztálytársnője volt. A fesztivált, amely a Budapest egyesítésének 150. évfordulóját ünneplő fővárosi rendezvénysorozat része volt, stílszerűen az eleganciájáról ismert énekesnő, Zséda koncertje zárta.

Noha a Hölgyfesztből a Hölgy utca lakóinak kérésére nem lesz évről évre ismétlődő fesztivál, a kisközösségek identitását erősítő rendezvény ötletét a városvezetés elvinné a többi városrészbe is. Ahogy D. Kovács Róbert Antal polgármester fogalmazott, máig emlékszik azokra a helyi szüreti mulatságokra, utcabálokra, amelyeken gyerekként részt vett Budafokon. A Hölgyfeszt pedig minden bizonnyal hasonlóan emlékezetes marad mindazok számára, akik szeptember harmadik hétvégéjén ellátogattak a Ligettelekre.

Helytörténeti zsebkönyv – 150 éves a X. kerület

„Verbai-bonbon” díszkiadásban

Sajmeggytől a paplaki szeánszokon át a Bibó családig. Százötven 150 szavas kőbányai sztorit rendezett kötetbe a főváros és a X. kerület közös jubileuma alkalmából Verbai Lajos, a Helytörténeti Gyűjtemény vezetője. A kötetet hivatalosan a Hölgyfeszten mutatták be.

– Hány év munkája ez a „bonbongyűjtemény”?

– Ha csak a 150 történetet veszszük, akkor tizen-egynéhány évé. Ha magát a gyűjtőmunkát, akkor az eddigi életemé.

A kötet gerincét a helytörténeti vonatkozású Facebook-bejegyzéseim stilizált szövegei adják. A többi sztori a rendszeres olvasóim számára is új.

– Szóval a kötet nem más, mint Gutenberg-galaxisba „csomagolt” Zuckerberg-galaxis?

– Így is fogalmazhatunk. Többek kérték, hogy gyűjtsem egybe a Facebook-bejegyzéseket. Ehhez a főváros és Kőbánya közös jubileuma megadta az apropót, amihez pénz is társult.

– Miből készíti a „bonbonokat”?

– A nyomtatott és a digitalizált Gutenberg-galaxisból. A folyamatosan bővülő kulturális adatbázisok újabb és újabb „lelőhelyekkel” szolgálnak. Aztán ott vannak a helytörténeti könyvek, a korabeli újságok, a levéltári iratok, a szóbeli visszaemlékezések, vagyis az „oral history”. És ott vannak a cetlijeim, amelyek mostanra kitesznek három-négy könyvtári kartotékot.

– Mióta „cetlizik”?

– Gyerekkorom óta, bár akkor még inkább emlékeztetők voltak ezek a feljegyzések.

– Családi örökség?

– A szemléletmód feltétlenül. Édesanyámtól tanultam, aki sok mindent gyűjtött a bélyegektől a kagylókon át az információmorzsákig.

– A kötet klasszikus zsebkönyv, egy történet egy oldal. A mérete ellenére nagy munka volt?

– Mondhatni. Nem is annyira az írás, inkább a szerkesztés.

– Miért?

– Nem a szűkszavúságomról vagyok ismert… De közben épp a közösségi médiából tudom, hogy az „egypercesek világát” éljük. Megküzdöttem minden szóval és szóért. Önismereti tréningnek sem volt utolsó.

– Porcopolis, Fájdalmaink, Zöld Kőbánya, Iparváros. Az egyik fejezetcím talányos, a másik egyértelműen utal a tematikára. Mi volt a rendező elv a kötet tagolásánál?

– A teljességre törekvés. Úgy kellett „a bonbonokból összeállítani a jubileumi kollekciót”, hogy az megjelenítse Kőbánya múltjának egészét.

– Lesz folytatás?

– Rajtam nem múlik, a cetligyűjteményemből sok „bonbon” kijön még.

Kőbányai szegletek Oszvald György fotóin

Privát mappa

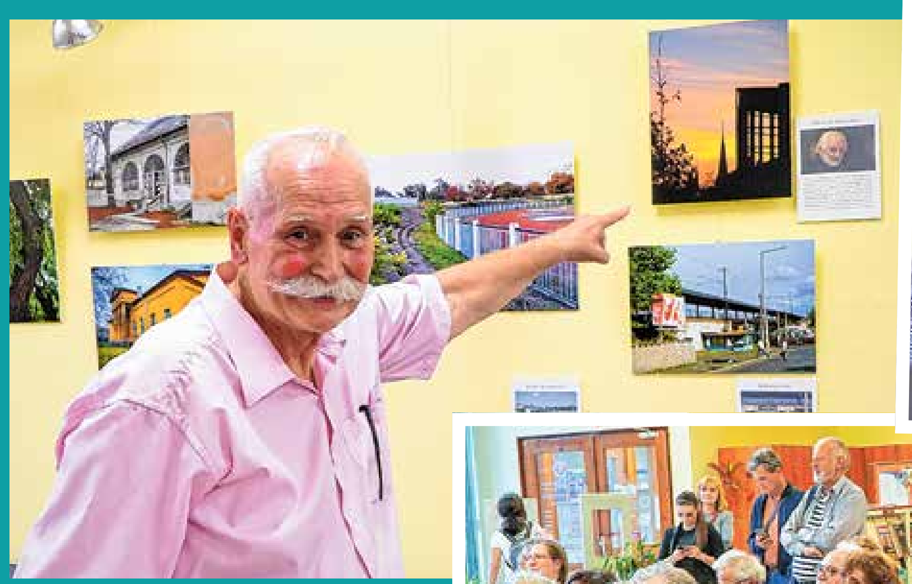

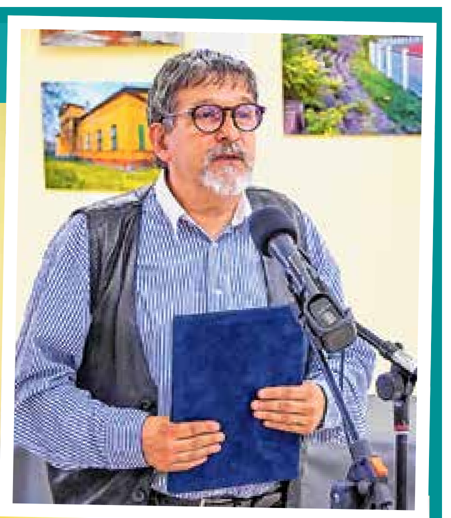

„Évtizedek óta járja Kőbánya utcáit és tereit, fekete ruhás ősz alakja az elmaradhatatlan fotóstáskával jellegzetes színfoltja kerületünknek. A múló pillanat krónikásaként megörökíti a kerület eseményeit, embereit, épületeit.” Ezekkel a mondatokkal nyitotta meg Weeber Tibor alpolgármester a Kőbányai Könyvtár új kiállítását. A méltató szavak címzettje, a fekete ruhás, fehér hajú újságíró ezúttal patyolatszínű ingben pompázott, mint ahogy szokatlan volt az is, hogy ő állt elöl a rivaldában, és nem a közönség soraiban tüsténkedett.

Oszvald György írásai és fotói immár 22 éve gazdagítják a kerület korrajzát. Aki megfordul helyi közéleti, kulturális vagy éppen sporteseményeken, már biztosan összefutott vele. A digitális technikának köszönhetően akár ezer kép is készül egy-egy alkalommal, és a legjobbak legjobbjai kerülnek a honlapra. Ám van egy másik, privát mappa, ahol a jártában-keltében kattintott személyes felvételeket gyűjti, a hétköznapok „hordalékait”.

Amikor felkérték, hogy a kerület 150 éves évfordulójához kapcsolódva rendezzen kiállítást a közelmúlt képeiből, a „kezdő csapatban” mindenféle műfaj képviseltette magát. Esemény- és portréfotók, illetve felvételek híres szobrokról, terekről. A kiállítás kurátorával, Zsila Sándorral végül arra jutottak, hogy ezúttal az épített környezet legyen a fókuszban. Az ezerszer fotózott, ikonikus épületeket azonban hiába keressük. Az egyik képen például a színes paneltornyok vibrálnak a fényben, a másikon a Mély-tó hullámain törik meg a fény. Az Eiffel-ház oldalán egy dúsan terjengő futónövény ünnepli az újjászületést. A régi aluljárók terei, elfeledett kapuk, homlokzatok, udvarok pedig egyfajta finom dekadenciát sugároznak.

A kiállított 24 nagy kép mindegyike mellett egy kisebb található, amely vagy kiegészíti a témát, vagy egy más időben készült felvételen mutatja a változást. Egy-egy rövid írás pedig a személyes kötődésről tudósít.

De a fotós nem ítélkezik, csak „lefogja” a hangulatot, és egyfajta közös emlékkönyvbe helyezi a látnivalót. A Bihari utcai sportpálya lelátóján száraz levél zörög és ecetfa nő, a másik képen már nyírt bukszus övezi a vörös futópályát. A Sörház utcában átépítettek egy házat, a frissebb fotón látható, hogy az angyalkás homlokzati domborműveket és a faablakokat eldobták azóta. Máshol a gyönyörű évszázados kaput cserélték modernre. Melankolikus felvétel mutatja Kőbánya utolsó megmaradt présházát, amely megereszkedetten várja a feltámadást. A Mázsa téri vasúti aluljáró alatti két rozzant bódénak hűlt helye már, a szeméttel teli, összefirkált hajdani „metrólejárót” is elbontották. Talán nem is kár értük, mégis adott időben, a 21. század elején, itt voltak, a történelem részévé váltak. Oszvald György fotóin ezek a keretbe zárt szegletek a kerületi polgárok közös élményeinek foglalatai.

Szüreti mulatság a Szivárvány Idősek Otthonában

Míg forr a bor

„Abasárra négy úton kell bemenni, de szeretnék a rózsámmal beszélni, télen-nyáron rozmaringos az ablaka, jajj, de sokat áztam-fáztam alatta.” Szabó János, aki ugyan jövőre már a kilencedik x-et kezdi, erős hangjával szinte beterítette a szépkorúakból álló sokaságot, akik a szeptember eleji kánikulában a Szivárvány Otthon szüreti báljára gyülekeztek. A rigmusokat Jani bácsi nem könyvekből nézte ki, hiszen szülőföldjén, réges-rég volt bálokon tanulta. Akkoriban szinte mindenkinek volt szőleje arrafelé, így nekik is, sőt a Szabó-féle oltványokat szerte az országba szívesen vitték. Ma már nincs meg a birtok, és parlagon állnak az egykori abasári ültetvények, de az emlékek élesek: a régi szüreti bálokon, ahol „a nép össze lett hívva, ismerkedtek a legények s leányok, gulyásleves és hurka meg kolbász volt az asztalon”. Jani bácsi megállapította azt is, hogy a napsütéses délután éppen ideális, ha volna még rizling, lehetne szedni.

Ám ami pompás hőmérséklet a szüretre, nem jó az idős bálozóknak. Erről már Lajtai Ferencné, az otthon vezetője beszélt. Kerti mulatságnak szánták ugyanis az eseményt, amely hagyományosan lezárja a nyarat, és az egykori kőbányai szőlők emléke előtt tiszteleg. Munkatársaival együtt előző nap „próbaülést” tartottak a kertben, de mint mondta, a nagy meleg miatt nem kockáztattak. A vattacukor így elmaradt, a kürtőskalács a gazdasági bejárat melletti beugróban készült, a műsort és a lakomát pedig az ebédlőben élvezte a közönség.

Míg a pincepörköltet és a fröccsöt a fehér abroszra tálalták, a meghívott művészek népszerű slágerekkel oldották a hangulatot. A dalok között mi is lehetett volna az első, mint a Mr. Alkohol? Kanizsa József költő pedig ezután saját borverseiből olvasott fel néhányat. Kőbánya polgármestere szintén egy költeménnyel, Tóth Árpád négysorosával kívánt jó időtöltést és jó egészséget: „Adél, Adél, / Ha jön a dél / Mögötted fal / S a szájad fal.”

Múltidéző musical köszöntötte az idősebb generációt

Szép (indián) nyári nap

„Milyen ma nyugdíjasnak lenni Magyarországon és benne Kőbányán?” Ezt az egyszerű kérdést tettük fel többeknek az előadás előtt, miközben velük együtt élveztük a napsütést a hosszúra nyúlt indián nyárban a Kőrösi Kulturális Központ előtt. Véletlenszerűen kiválasztott válaszadóink között volt olyan, aki Budáról vagy Belpestről költözött ide, és olyan is, aki Somogyból. Ő eleinte ki sem akart pakolni, annyira hiányzott neki a vidéki levegő. Mára megszerette Kőbányát, ő is élvezi a „nagyvárosi zöldet”. Azt, hogy tűzfalak helyett fák között sétálhat, miközben közösségi közlekedéssel húsz perc alatt eléri a belvárost, ha a „betondzsungelben” van dolga.

Kőbányával kapcsolatban egyetlen kritikus hangot hallottunk, de az is csak félig-meddig volt az. A hölgy a kisvárosias hangulatú Soroksárról érkezett a X. kerületbe. A gondozott parkok neki is tetszenek, az életvitelszerűen ott lakó személyeket viszont nem szíveli. Az országos helyzetről interjúalanyaink annyit jegyeztek csak meg, hogy az átlagnyugdíj nem éri el a 220 ezer forintot. Bár nem figyeltük meg, hogy beszélgetőtársaink milyen tempóban jutottak el az emeleten található színházteremig, azt láttuk, hogy sokaknak okozott nehézséget a lépcső „megmászása”. A zsúfolásig megtelt nézőtéren ezért is csattant fel a taps, amikor Kőbánya polgármestere bejelentette, hogy az önkormányzat mihamarabb szeretne beépíteni egy liftet.

Néhány perccel később a közönség ismét véleményt nyilvánított, de ezúttal a meglepetés hangján. D. Kovács Róbert Antal ugyanis ekkor árulta el, hogy köszöntőjének bevezető sorait egy mesterséges intelligenciát használó informatikai program írta. Majd átvette a szót az algoritmustól, hogy megköszönje azokat az értékeket, amelyek nem léteznének a jelenben a korábbi generációk munkája nélkül. Ilyen az Idősek Világnapja alkalmából bemutatott musical, a Szép nyári nap is, amely a 80-as évek sikerzenekara, a Neoton Família slágereire épül. A sztori is korabeli, a Rómeó és Júliára emlékeztető szerelmi történet az építőtáborok világában játszódik. Az előadást vastapssal jutalmazták a nézők, köztük három alpolgármester, Radványi Gábor, Somlyódy Csaba és Weeber Tibor.

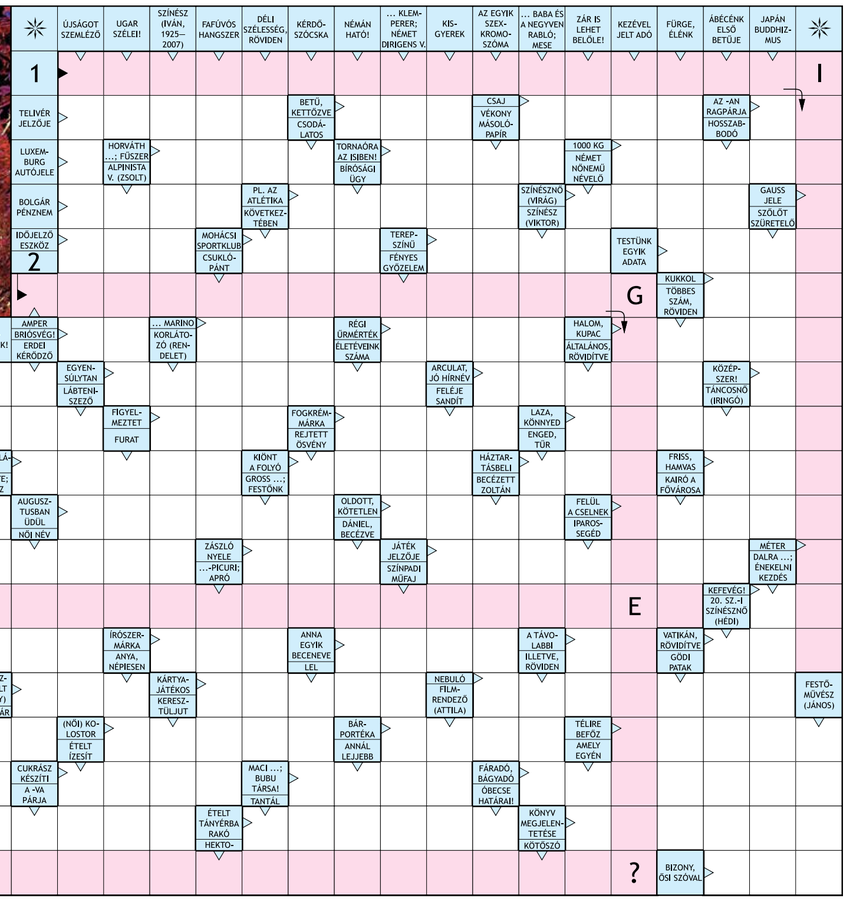

Októberi rejtvényünk megfejtése egy versrészlet Jékely Zoltántól.

HIRDETÉS

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete nyílt egyfordulós eljárás keretében **együttesen értékesíteni kívánja** az 1/1 arányban tulajdonát képező **ingatlanokat:**

Cím	Alapterület, komfortfokozat	Műszaki állapot	Közüzemi felszereltség
Liget utca 20. pinceszinti raktár	155 m², komfort nélküli	teljes felújításra szorul	közműellátással nem rendelkezik
Liget tér 2. alagsor 3. üzlethelyiség	17 m², komfort nélküli	teljes felújításra szorul	közműellátással nem rendelkezik
Liget tér 2. alagsor 4. üzlethelyiség	65 m², komfort nélküli	teljes felújításra szorul, födém részben aládúcolt	elektromos árammal rendelkezik
Liget tér 2. alagsor 4. üzlethelyiség	32 m², komfort nélküli	részleges felújításra szorul	vízközműellátással rendelkezik
Maláta utca 17. (Mádi u. 10.) fszt. 20.	25 m², 1 szobás, komfort nélküli	teljes felújításra szorul	közművekkel és fűtéssel nem rendelkezik
Maláta utca 17. (Mádi utca 10.) fszt. 26.	46 m² 1,5 szobás, komfort nélküli	teljes felújításra szorul	áram- és gázellátással rendelkezik, fűtéssel nem rendelkezik
Kada utca 24. fszt. 5.	24 m², 1 szobás, komfortos	teljes felújításra szorul	víz- és gázellátással rendelkezik, fűtéssel nem rendelkezik

Az ingatlanok összesített kikiáltási ára 55 200 000 Ft, mely ár kizárólagosan az ingatlanok együttesen történő értékesítésére értendő.

A pályázatra jelentkezni a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt.-nél lehet, címe: 1107 Budapest, Ceglédi utca 30. főépület, I. emelet 102-es számú irodában átvehető ingyenes jelentkezési lap kitöltésével, 2023. november 30. (csütörtök) 15:00 óráig.

Az ingatlanok megtekintésére 2023. november 9-én és november 23-án 9 órától van lehetőség. Az ingatlanok megtekintése a Budapest X., Liget utca 20. szám alatti ingatlannál kezdődik és a Kada utca 24. szám alatti ingatlannál fejeződik be.

A pályázattal kapcsolatban további felvilágosítás a Kőbányai Vagyonkezelőnél előzetes egyeztetéssel személyesen, félfogadási időben vagy telefonon, a (061) 666-2725-es számon kérhető.

Európában is megállta volna helyét a Pongráctelep

Sziget a város „szövetében”

„Az árkádok – allatt labdázni és – fodbalozni szigorúan – tilos.” Alatta még egy szó vörössel: életveszélyes! Hogy a gondnok festette-e a falra a feliratot vagy egy aggódó szülő, nem tudni. A helyesírás annyit elárul, hogy az illető nem volt különösebben iskolázott – ahogy a Pongráctelep első lakóinak többsége sem. Persze 1939-ben Budapest vezetése nem is a tehetőseknek, hanem az alacsony egzisztenciájúaknak – munkásoknak, kispolgároknak – építtette a kislakásos bérházakat. A főváros akkor már fél évszázada küzdött lakhatási válsággal: a „boldog békeidők” megháromszorozták 1870 és 1910 között a lakosságot, majd jött Trianon és vele a menekültáradat. A szociális bérlakások építése ezért a legfontosabb teendők között szerepelt.

A program 1924-ben indult, és a Horthy-korszakban az utolsó ütemét épp a Pongráctelep létesítése zárta. Végig a menynyiség dominált, bár a kőbányai lakótelep magasabb minőséget képviselt a korábban épült teknél. Ez jórészt annak volt köszönhető, hogy a budapesti középületek ekkor már nem sablontervek alapján készültek, a városképet magánépítészek kreativitása formálta. „Ez az az út, amely egyrészt a legkorszerűbb építkezéseket eredményezi, másrészt pedig az épületek külső megjelenésének nívóját is hivatva van biztosítani” – dicsérte a döntést a korabeli építészeti szaksajtó.

Noha a Pongráctelep egységes stílusú, a húsz bérház hatféle terv alapján épült. Közös jellemzőjük, hogy valamennyi háromemeletes, és nem „gangosak”. Nincs függőfolyosó, a bejárati ajtók közvetlenül a lépcsőházba nyílnak – magyarázta a helytörténeti séta vezetője, Bánó Soma történész, a Pongráctelep lakója és kutatója. A házak betonalapra épültek, a külső falakat égetett téglából vagy kevésbé hőszigetelő mészhomoktéglából húzták fel, a födém tűzálló anyaggal átitatott vasbetonból és fából készült.

A 818 lakás négyötöde 33-35 négyzetméteres, ami azonban a bérelt szobákból beköltözőknek előrelépést jelentett. Elfért bennük egy lakókonyha, két, szintén hajópadlós hálófülke és a kőlappal burkolt WC. Néhány kivételtől eltekintve a többi lakás sem nagyobb 42-44 négyzetméternél. A kivételt a második világháborúban lebombázott ház lakásai jelentik, amelyeket az újjáépítés során összevonásokkal tettek tágasabbá. Az újjáépítést a Magyar Tudományos Akadémia korábbi alelnökének, az orientalista Maróth Miklósnak az édesanyja irányította, aki fizetségként megkapta az egyik lakást, amelyben fürdőszoba és kamra is volt már. Akik nem – Maróth Miklós szóhasználatával élve – „élmunkás”-lakásokban éltek, azoknak az élelmiszer tárolására maradt a pince, illetve a konyhaablak külső párkánya alatt kialakított szellőzőláda. Zuhanyozni vagy kádfürdőt venni pedig a mai közösségi ház épületében kialakított fizetős közfürdőbe jártak – a nők a földszintre, a férfiak az emeletre.

Az építtető főváros a beruházás költségvetésének bizonyos százalékát mecenatúrára fordította. A lakótelep „díszítésén” díjazott művészek dolgoztak, szobrokat, gyermekmedencéket „tápláló” csobogókat, karcolásos technikával készített faliképeket alkottak. Sőt, az iskola belsejét freskó is dekorálta, de ez nem maradt fenn. A többszintes elemi iskola (ma Pataky István Technikum) épületében tornaterem, vetítőszoba és orvosi rendelő is helyet kapott, ez volt az ország egyik első nyolcosztályos iskolája. Minőségi közszolgáltatást nyújtott a napközis óvoda, amelyben szülőotthon is működött, ahogy a közfürdővel egy épületben elhelyezett orvosi rendelő is a laborszobával és a járványügyi elkülönítő helyiséggel.

A telep elsőként elkészült közintézménye a 460 férőhelyes mozi volt, amelyet a lakóházakkal szinte egy időben építettek fel. Mivel a házakban tíz üzlethelyiséget is kialakítottak, és a közintézmények is megvoltak, a telep azonnal és teljeskörűen kiszolgálhatta a lakóközösséget. Az itt élőknek nem kellett éveket várniuk saját óvodára, iskolára vagy orvosi rendelőre. Ezért is írhatta minden túlzás nélkül a korabeli sajtó, hogy „nemcsak Budapestnek, de egész Európának egyik legfigyelemreméltóbb kislakásos telepét építette meg” a főváros a Tomcsányi út (ma Salgótarjáni út) és a Pongrácz/Pongrác út sarkán található, közel hathektáros területen. A lakótelep ma is figyelemre méltó, nem kis részben a 2010-es évek első felében elvégzett, milliárdos költségvetésű tömbrehabilitációnak köszönhetően. Csendes sziget a városban, amelyet szeretnek a lakói. Elég csak megnézni a házak közötti előkerteket.

Megunhatatlan vízügyi látványosság

Pufferzóna a föld alatt

Tényleg van benne szakralitás. Bizánci bazilikához hasonlítanánk, ha a „felvilágon” épült volna, de mivel az „alvilágban járunk”, ókeresztény katakombát mondanánk inkább. Több mint tízméteres falait mintha mozaikok díszítenék, pedig ez csak a fény játéka, a 11 ezer köbméteres víztározó téglából készült. „Multinacionális” beruházás, tervezője angol volt, kivitelezői olasz építőmesterek, akik magyar alapanyagból dolgoztak. És mindössze egy év alatt végeztek a munkával.

Az 1860–70-es évek fordulóján iparkodni is kellett, a főváros lakossága rohamosan nőtt, a kolera pedig túl sok áldozatot követelt már addigra. Miért éppen Kőbányát választották helyszínül? Azért, mert kiemelkedik a pesti síkságból, az Ihász utcában található létesítmény pedig egyszerre víztározó és gravitációs elven működő ellennyomó medence. A hálózat végpontja – a Duna vizét megszűrő csápos kutakkal, a szivattyúházzal és a főnyomóvezetékkel – a belvárosban, a Kossuth téren volt, onnan látták el ivóvízzel a pesti oldalt. Csúcsidőben, amikor a rendszert túl sokan használták egyszerre, működésbe hozták az óhegyi medencét, amely „friss” vizet juttatott a csövekbe, és egyúttal fenntartotta a szükséges nyomásszintet is. „Testvérét” még a 19. században megépítették a területen. A 20. században pedig további négy, egyenként 5000 köbméteres medencével bővítették a kőbányai tárolókapacitást, többszörösen pótolva a víztorony elbontásával kiesett 350 köbmétert.

Az 1970-es években Budapest napi vízfogyasztását az ipari létesítmények 1,4 millió köbméterig is felnyomták, mostanra ez 600 ezer köbméterre esett vissza. A kőbányai tározó ezért ma már „kispados”, tartalékként szolgál. Nem is töltik csurig, csak egy méterig. A Fővárosi Vízművek a létesítményt évente egyszer, szeptemberben, a Kulturális Örökség Napjain nyitja meg a nagyközönség előtt.

IMPRESSZUM **Felelős kiadó:** Budapest Főváros X. kerületi Önkormányzat. D. Kovács Róbert Antal polgármester, 1102 Budapest, Szent László tér 29. 1475 Budapest, Pf. 35 **Szerkeszti:** Kőrösi Csoma Sándor Kulturális Központ **Elérhetőség:** kobanyaihirek.szerk@ **Főszerkesztő:** Gyárfás Zsuzsa **Szerkesztő:** Nagy Zoltán, Kádasi Csaba **Nyomdai előkészítés:** Cseri Mária **Nyomdai előállítás:** Mediaworks Hungary Zrt. • Felelős vezető: Horváth Gábor nyomdaigazgató • 1225 Budapest, Campona utca 1. Harbor Park, DC 10 ép.
facebook.com/KobanyaiHirek

Óvodások, iskolások két keréken

Beletekertek a Kőbányai Bringások

A legnagyobbak már két keréken rótták a köröket, a kisebbeket támasztókerék segítette a pedálozásban, a legkisebbek pedig futóbiciklivel vagy rollerrel teljesítették a feladatot a napsütéses délutánon. A Kőbányai Bringás Egyesület „kimaxolta a cukiságfaktort” az Újhegyi sétányon lévő Csodafa Óvodában. Volt olyan gyerek, aki reggel az édesanyja lelkére kötötte, hogy amikor érte jön, hozza el a biciklijét. A 140-ből 40 gyermek próbálta ki a hordozható oktatópályát, amely egyszerre fejleszti az egyensúlyérzéket, és tanít meg alapvető közlekedési ismereteket. Például azt, hogy a félkaros sorompót nem kerüljük ki, hanem megállunk előtte. „Nálunk a kerékpározás »tananyag« – mesélte Benedek Zoltánné, az udvari foglalkozásokon a gyerekek vagy az ovi bringáit nyúzzák, vagy a sajátjukat, a lakótelepről ugyanis többen járnak „gurulva” oviba. Haza pedig ezúttal konvojban tekerhettek, a menetet a Kőbányai Bringások vezették és zárták.

Az egyesület tagjai a napot Óhegyen indították az első kőbányai „bicibuszozással”. Ez a gyakorlatban annyit takart, hogy a Harmat Általános Iskola környékén bejárták az utcákat, és összegyűjtötték azokat a diákokat, akik a buli kedvéért biciklivel mentek suliba. A civil szervezet a kőbányai velodrom üzemeltetőjének partnereként vett részt a közlekedésbiztonsági projektben. Az edukációs program ahhoz a beruházáshoz kapcsolódik, amelyben a Fővárosi Önkormányzat uniós forrásból fejleszti a X. kerület kerékpárhálózatát.

Az egyesület egy jubileumi kezdeményezéshez is csatlakozott. A Budapest egyesítésének 150. évfordulója alkalmából rendezett „Össztekerésen” a Kőbányai Bringások kísérték el a délpesti régióból „összeseregletteket” a közös találkozási pontra, a Margitszigetre. A Rottenbiller parkból indultunk, a Rákóczi hídnál „begyűjtöttük” az újbudaiakat, és együtt gurultunk tovább. Az autómentes pesti rakparton a külföldi turisták úgy fotóztak minket, mintha a magyar kerékpáros körverseny, a Tour de Hongrie mezőnye suhant volna el mellettük, nem pedig egy csapat hobbibringás.

Elismerés a kerületi diákolimpia legeredményesebbjeinek

Mozgatórugók

Serlegek és oklevelek tucatjaitól roskadozott az asztal a KÖSZI színpadán, majd a nézőtér széksoraiból tinédzserek indultak el átvenni őket. A Kőbányai Önkormányzat a kerületi diákolimpián eredményesen szereplő általános és középiskolás csapatokat, diáksportköröket jutalmazta.

Az oklevelekért színpadra sereglő fiatalok egy igazi hírességgel, a vízilabdás Nyéki Balázzsal is kezet foghattak. Süni bácsi, ahogy a tanítványok nevezik, nemrég lett a Fradi vezetőedzője, és a magyar válogatottat is trenírozza. Sok kőbányai vízipólós csemete fejlődött az irányítása alatt, de a felnőtteket is ösztönözte. Az egyik „apuka”, Radványi Gábor alpolgármester derűsen idézte fel, hogy amikor az edző keze alá került a gyerek, ő sem akart lemaradni, és maga is nemsokára az uszodában szelte a habokat. Innen vezetett az út a Balaton átúszásig. Kőbánya polgármestere, D. Kovács Róbert Antal polgármester pedig arra biztatta a fiatalokat, hogy az újraindult Egymillió lépés az iskoládért kihívás keretében ösztönözzék szüleiket, nagyszüleiket is mozgásra, gyaloglásra.

A kőbányai diákolimpiai játékok legtöbb versenyén a Szent László Gimnázium csapatai vettek részt, és ők hozhatták el az összetett labdajátékok bajnoki serlegét is. Nagyné Vas Erika testnevelő tanár elmondta, hogy az iskolában egyaránt törekednek arra, hogy a diákok megszeressék a mozgást, és meg is mérettessen a tudásuk. Ezért amilyen versenyt kiírnak, abban megpróbálnak elindulni. A pedagógus, aki immár a 26. tanévét kezdi, hozzátette: „Mi a lehetőséget kínáljuk nekik, és nem azt nézzük, hogy ki a tehetséges. Inkább az a cél, hogy aki szeretne mozogni, az jöjjön és csinálja. Csak az elején kell egy kis lökés, aztán a beindul a verkli, és a közösség megtartja őket.” Vas tanárnő hozzátette, az a tapasztalat, hogy bár a netes világ sok időt elvesz a fiataloktól, azonban jól kinézni, sportosnak lenni, ma is nagyon menő dolog.

Virtusból jeles

Huszonkilencedik alkalommal rendezte meg Kőbányán a Magyar Technikai és Tömegsportklubok Országos Szabadidősport Szövetsége a Kárpátmedence magyarlakta településeinek virtusvetélkedőjét a Kocsis Sándor Sportközpont Ihász utcai létesítményében és a Csajkovszkij parkban. Ezúttal a Fejér vármegyei Isztimér együttese teljesített kiemelkedően, az első helyezést és a lézerlövészet teljesítéséért járó különdíjat is ők vihettek haza.

Játékosan, ügyesen, autótól mentesen

Az európai mobilitási héthez kapcsolódóan újra számos színes program várta az óvodásokat, iskolásokat az autómentes napon. Míg a kisdiákok kerékpártúrán és ügyességi versenyen vehettek részt, az óvodások az egész Ászok utcát birtokba vették egy aszfaltrajzverseny erejéig. Majd kezdődhetett a kötélhúzás és a többi játékos „összecsapás”. A megnyitón a legbátrabbak azt is kipróbálhatták, milyen a Készenléti Rendőrség zenekarát vezényelni. A Kőbányai Torna Club rendezvényén, amelyet a Kőbányai Önkormányzat támogatásával hirdettek meg, több száz fiatal vett részt.

23 ezer embert mozgatott meg a Nagy Sportág- és Hangszerválasztó

Világklasszisok Kőbányán

Az ellenáramoltató medence körül jó ideig átlagos volt az érdeklődés, majd egyszer csak elkezdtek érkezni a nézők. Közben megjött az egyik főszereplő is, szinte észrevétlenül. Megszabadult a pólójától és a sortjától, maga köré tekerte a törülközőjét, hogy gyakorlott mozdulattal fürdőnadrágra cserélje az alsóját. A háromszoros olimpiai ezüstérmes Cseh László versenyzőként is használt ilyen medencét, és akkor még nem találta megerőltetőnek. Ma már azért megérzi. A 12 éves Dégi Csenge először tempózott ellenáramoltatóban, a százhalombattai lány 50 méter gyorson országos bajnok, a Nagy Sportág- és Hangszerválasztó első napjára az osztályával látogatott ki. A második napon már önként tért vissza, hogy együtt szerepelhessen a Kőbányán nevelkedett klasszissal. Őket a háromszoros olimpiai bajnok vízilabdázó, dr. Kiss Gergely, a kétnapos rendezvény kommunikációs igazgatója váltotta ifjú segítőjével.

Szeptember második hétvégéjén a Merkapt Sportközpontban több mint 30 nemzetközi hírű magyar sportoló és 23 ezer érdeklődő fordult meg, akik 111 sportágat és 25 hangszert próbálhattak ki. Kőbánya Önkormányzata nevében a sportért is felelős alpolgármester, Radványi Gábor köszöntötte a Nagy Sportág- és Hangszerválasztó „mezőnyét”.